

Σωτηρία Τζιβνίκου

Νεοελληνική γλώσσα

Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων

Νεοελληνική γλώσσα

**Εξερευνώντας
τον Κόσμο των Λέξεων**

**Γ' Δημοτικού
1^ο τεύχος**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Συντονιστής/Αξιολογητής
Αξιολογήτρια
Αξιολογήτρια
Τεχνικός Εμπειρογνώμονας
Επικουρική Εμπειρογνώμονας
Υπεύθυνος του μαθήματος/γνωστικού
αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης

Βασιλειάδης Κωνσταντίνος, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*
Καρλατήρα Διονυσία, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*
Κεφαληνού Νικολίτσα, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*
Ψώμος Παναγιώτης, *Πτυχιούχος Πληροφορικής*
Καλογεροπούλου Παρασκευή, *Πτυχιούχος Γραφιστικής*
Αθανάσιος Γιαννίκας, *Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Μέλος
της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης*

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Αννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

Σωτηρία Τζιβινίκου

Νεοελληνική γλώσσα
Εξερευνώντας
τον Κόσμο των Λέξεων
Γ' Δημοτικού
1^ο τεύχος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Συγγραφέας

Σωτηρία Τζιβινίκου, Ph.D. Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Συμβολή στην ανάπτυξη
του πρωτογενούς εκπαιδευτικού υλικού

Γεροδήμου Ελένη, Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης,
ΜΑ Ειδικής Αγωγής

Εικονογράφηση/Γραφιστική Επιμέλεια

Ιωάννα Βαριά, Γραφίστρια - Εικονογράφος

Σελιδοποίηση

Αικατερίνη Γιαννίτση, Γραφίστρια

Φιλολογική Επιμέλεια

Ιωάννα Βαριά, Γραφίστρια - Εικονογράφος

Υπεύθυνη του μαθήματος
κατά τη συγγραφή

Μπέσσα Σπυριδούλα, MEd Υπ. Διδάκτορας Φιλόλογος

Προεκτυπωτικές Εργασίες

Σωτηρία Τζιβινίκου, Ph.D. Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Readnet Publications IKE

Εισαγωγικό σημείωμα των συγγραφέων

Η διδασκαλία της γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί θεμέλιο για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης των μαθητών. Το βιβλίο αυτό αποτελεί μέρος ενός συνολικού διδακτικού πακέτου διδασκαλίας της Γλώσσας για όλες τις τάξεις του Δημοτικού, διασφαλίζοντας τη συνέχεια και τη συνοχή του διδακτικού περιεχομένου από τη μία τάξη στην άλλη (μακροδομή).

Η φιλοσοφία και οι στόχοι του διδακτικού πακέτου «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων» εναρμονίζονται με τις αρχές και τα προτάγματα του προγράμματος σπουδών της Γ' Δημοτικού, λαμβάνοντας υπόψη και τα ευρήματα της διεθνούς βιβλιογραφίας. Έτσι, έχει στόχο να δημιουργήσει το πλαίσιο για την ανάπτυξη ενός μαθητοκεντρικού, διαδραστικού και διαφοροποιημένου σχολείου, ενισχύοντας τη συμμετοχή και την ενεργοποίηση των μαθητών και δημιουργώντας κίνητρα για σχολική πρόοδο και επιτυχία.

Στο επίπεδο της μικροδομής, η οργάνωση και συγκρότηση των διδακτικών ενοτήτων του βιβλίου είναι προσεκτικά σχεδιασμένες για να καλύπτουν τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της Γ' Δημοτικού. Με αυτήν την προσέγγιση, επιδιώκεται η σαφής και αποτελεσματική ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών, ενώ παράλληλα προωθείται η διαθεματικότητα και η διεπιστημονικότητα στη μάθηση.

Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται η ανάπτυξη του περιεχομένου του διδακτικού πακέτου είναι (α) ο κριτικός γραμματισμός και η μαθητοκεντρική προσέγγιση, (β) η ενσωμάτωση ψηφιακών πόρων, (γ) η διαθεματικότητα και η διεπιστημονικότητα, (δ) η συμπερίληψη και η διαφοροποιημένη διδασκαλία, (ε) και η ανάπτυξη των μεταγνωστικών δεξιοτήτων.

A. Κριτικός Γραμματισμός και Μαθητοκεντρική Προσέγγιση

Ο κριτικός γραμματισμός αποτελεί θεμελιώδη αρχή της γλωσσικής διδασκαλίας, η οποία ενσωματώνεται στο διδακτικό πακέτο «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων». Η κριτική προσέγγιση της γλώσσας επιτρέπει στους/στις μαθητές/-τριες να αναπτύξουν δεξιότητες που τους βοηθούν να αναλύουν, να αξιολογούν και να κατανοούν τα μηνύματα που λαμβάνουν μέσω της γλώσσας, είτε αυτή είναι προφορική είτε γραπτή. Μέσα από αυτή την προσέγγιση, οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να εντοπίζουν τις διαφορετικές οπτικές που εκφράζονται στα κείμενα και να ασκούν κριτική σκέψη απέναντι στα κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα που αντανακλώνται στη γλώσσα.

Παράλληλα, η μαθητοκεντρική προσέγγιση είναι κεντρική στον σχεδιασμό του βιβλίου. Οι μαθητές/-τριες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία, με την/τον εκπαιδευτικό να λειτουργεί ως καθοδηγητής και διευκολυντής. Το διδακτικό πακέτο ενθαρρύνει την αυτόνομη και συνεργατική μάθηση, καλλιεργώντας την ικανότητα των μαθητών να παίρνουν πρωτοβουλίες και να εκφράζουν τις απόψεις τους. Μέσω αυτών των διαδικασιών, αναπτύσσουν δεξιότητες που δεν περιορίζονται μόνο στη γλώσσα, αλλά εκτείνονται στη γενικότερη προσωπική και κοινωνική τους εξέλιξη.

Μια εξίσου σημαντική αρχή της βιωματικής και επικοινωνιακής προσέγγισης, που επιδιώκεται να εφαρμόζεται οριζόντια σε όλες τις διδακτικές ενότητες, είναι η ενσωμάτωση των εμπειριών και

των προβληματισμών των παιδιών. Αυτή η αρχή τους παρέχει πολλαπλές ευκαιρίες για ελεύθερη έκφραση, καθώς και για διαπραγμάτευση των απόψεων, των στάσεων και των διαφορετικών προσεγγίσεων τους σχετικά με το περιεχόμενο των διδακτικών ενοτήτων.

Η ενεργοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης είναι μια θεμελιώδης αρχή που εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλες τις διδακτικές ενότητες. Μέσα από αυτήν, οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να συνδέουν νέες πληροφορίες με τις ήδη αποκτηθείσες γνώσεις, δημιουργώντας ένα συνεκτικό πλαίσιο που ενισχύει την κατανόηση και διευκολύνει τη μάθηση. Στα δύο τεύχη του βιβλίου μαθητή, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις εισαγωγικές δραστηριότητες που στοχεύουν στη σύνδεση της προϋπάρχουσας γνώσης με τη νέα γνώση. Οι δραστηριότητες αυτές όχι μόνο διευκολύνουν την ενεργή συμμετοχή των μαθητών, αλλά τους βοηθούν επίσης να ενσωματώσουν τις νέες πληροφορίες με τρόπο που ενισχύει τη μακροχρόνια μνήμη και τη βαθύτερη κατανόηση. Έτσι, οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να ανακαλούν και να συνδέουν προηγούμενες εμπειρίες και γνώσεις με το νέο υλικό που θα διδαχθούν, ενισχύοντας την κατανόησή τους και τη μνήμη τους.

Επιπλέον, έχει επιδιωχθεί να γίνεται πρόβλεψη στην έναρξη των νέων διδακτικών ενοτήτων και αποτίμηση στο τέλος αυτών. Οι δραστηριότητες της πρόβλεψης και αποτίμησης ή ελέγχου προβλέψεων, βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να κάνουν προβλέψεις σχετικά με το νέο περιεχόμενο και στη συνέχεια να αξιολογούν την ακρίβεια αυτών των προβλέψεων, ενισχύοντας την κριτική τους σκέψη και την αναλυτική τους ικανότητα. Η πρόβλεψη και η αποτίμηση του νέου περιεχομένου δεν είναι απλώς ασκήσεις πρόβλεψης. Ενσωματώνονται για να ενισχύσουν την κριτική σκέψη, καθώς οι μαθητές καλούνται να αξιολογήσουν τις αρχικές τους υποθέσεις και να αναθεωρήσουν τις απόψεις τους με βάση τα νέα δεδομένα.

B. Ενσωμάτωση Ψηφιακών Πόρων

Το παρόν διδακτικό πακέτο για τη διδασκαλία της Γλώσσας στη Γ' Δημοτικού, φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα σύγχρονο υβριδικό μαθησιακό εργαλείο που συνδυάζει τις αποτελεσματικές παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας με τις σύγχρονες τεχνολογίες και την καινοτομία. Ενσωματώνει περισσότερα από 210 ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα διαφόρων τύπων, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός ευέλικτου, δυναμικού και καινοτόμου μαθησιακού περιβάλλοντος.

Τα ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα στην έντυπη μορφή του διδακτικού πακέτου συνδέονται μέσω QR codes, ενώ στην ηλεκτρονική μορφή τους μέσω κατάλληλα διαμορφωμένων εικονιδίων/υπερσυνδέσεων. Οι υπερσυνδέσεις αυτές ανοίγουν είτε στον διαδραστικό πίνακα είτε σε υπολογιστή ή άλλη οθόνη, όπως π.χ. τάμπλετ. Διασυνδέονται απευθείας με πλούσιο ψηφιακό περιεχόμενο, όπως εικόνες, κείμενα, αρχεία ήχου, βίντεο, εκπαιδευτικά παιχνίδια και διαδραστικές δραστηριότητες. Αυτά τα ψηφιακά στοιχεία συμπληρώνουν και εμπλουτίζουν το περιεχόμενο του βιβλίου, καθιστώντας τη μάθηση πιο διαδραστική και ενδιαφέρουσα. Η ενσωμάτωσή τους επιτρέπει στους/στις μαθητές/-τριες να αλληλεπιδρούν ενεργά με το υλικό, ενισχύοντας την κατανόηση και την εμπέδωση των γνώσεων.

Όσον αφορά την παιδαγωγική καταλληλότητα, το συμπληρωματικό ψηφιακό υλικό συνδέεται λειτουργικά με το κείμενο του διδακτικού βιβλίου και διευρύνει τη μαθησιακή διαδικασία, παρέχοντας επιπλέον πόρους που ενισχύουν την κατανόηση του περιεχομένου. Επιπλέον, το υλικό αυτό είναι εύχρηστο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τις ικανότητες των μαθητών, εξασφαλίζοντας μια ευχάριστη και αποτελεσματική μάθηση. Συνδέεται με ένα ή περισσότερα προσδοκώμενα μαθησι-

ακά αποτελέσματα και είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να υποστηρίζει τη μάθηση και τη διδασκαλία, συμβάλλοντας στην επιτυχία των διδακτικών στόχων.

Τέλος, το υλικό αυτό συμβάλλει στην ικανοποίηση των απαιτήσεων της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης και της συμπερίληψης, προάγοντας την ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία και παρέχοντας εργαλεία που ανταποκρίνονται σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ και ικανότητες.

Γ. Διαθεματικότητα και Διεπιστημονικότητα

Το διδακτικό πακέτο «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων» φιλοδοξεί να παρέχει ένα ολοκληρωμένο και πολυδιάστατο εκπαιδευτικό πλαίσιο που ενθαρρύνει τους/στις μαθητές/-τριες να ανακαλύπτουν τις σχέσεις μεταξύ των γνώσεων και να εφαρμόζουν τις δεξιότητές τους σε ποικίλα πλαίσια, προετοιμάζοντάς τους για τις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Η διαθεματικότητα ενισχύει τη σύνδεση μεταξύ των διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων, όπως η γλώσσα, οι φυσικές επιστήμες, η ιστορία και η τέχνη. Έτσι, οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να βλέπουν τη μάθηση ως ένα ενιαίο και συνεκτικό σύνολο, ενισχύοντας την κατανόηση και την εμπέδωση των γνώσεων που αποκτούν.

Επιπλέον, μέσα από τη διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων, επιτυγχάνεται η σύνδεση με τον πραγματικό κόσμο και η κατανόηση της σημασίας της μάθησης και των εφαρμογών της στην καθημερινή ζωή. Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας και των ψηφιακών πόρων διευρύνει και ενισχύει αυτή τη διαδικασία, προσφέροντας στους/στις μαθητές/-τριες πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα ψηφιακών εργαλείων και πόρων που τους βοηθούν να ανακαλύπτουν και να συνδέουν γνώσεις από διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Με αυτόν τον τρόπο, η μάθηση γίνεται πιο διαδραστική και συναρπαστική, ενώ οι μαθητές/-τριες προετοιμάζονται καλύτερα για έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Δ. Συμπερίληψη και Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Το διδακτικό πακέτο «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων» έχει σχεδιαστεί με στόχο να εξασφαλίσει ότι όλοι οι μαθητές/-τριες έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν και να επιτύχουν στη μαθησιακή διαδικασία, μέσα από τις αρχές της συμπερίληψης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Η συμπερίληψη ενισχύει την ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών, ανεξαρτήτως των ικανοτήτων, των αναγκών ή των πολιτισμικών τους καταβολών. Μέσω της δημιουργίας ενός περιβάλλοντος μάθησης που αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα, οι μαθητές/-τριες αναπτύσσουν την ενσυναίσθηση, την κατανόηση και τον σεβασμό προς τους άλλους.

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία (ΔΔ)

Στη διαφοροποιημένη διδασκαλία ο/η εκπαιδευτικός προσαρμόζει το περιεχόμενο του μαθήματος, τη διδασκαλία, τις εργασίες και τον τρόπο αξιολόγησης στους μαθητές της τάξης.

Αυτό συμβάλλει στην ανάπτυξη και την ατομική επιτυχία κάθε μαθητή, καθώς το σχολείο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του.

Ο/Η εκπαιδευτικός διαφοροποιεί τον χρόνο, το περιεχόμενο του μαθήματος, τις δραστηριότητες και την αξιολόγηση.

Επιπλέον, προσφέρονται ποικίλες δραστηριότητες για μαθητές/-τριες με διάφορα μαθησιακά στυλ. Οι δραστηριότητες αυτές προσφέρουν ευκαιρίες για ατομική, συνεργατική και ομαδική εργασία. Για την αναγνώριση του μαθησιακού στυλ, προσφέρεται ένα άτυπο κουίζ που συμπληρώνεται εύκολα από τους/τις μαθητές/-τριες, βοηθώντας τους να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν καλύτερα.

Η χρήση της τεχνολογίας και των ψηφιακών πόρων υποστηρίζει τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, παρέχοντας προσαρμοσμένα εργαλεία και υλικά που ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες των μαθητών, κάνοντας τη μάθηση πιο προσβάσιμη και ενδιαφέρουσα για όλους.

Με την εφαρμογή των αρχών της συμπερίληψης και της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, το διδακτικό πακέτο «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων» επιδιώκει να διασφαλίσει ότι όλοι οι μαθητές/-τριες αισθάνονται αποδεκτοί και πολύτιμοι, καθώς έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους, και να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία σε ένα κλίμα συνεργασίας και αποδοχής.

Δομή και Διδακτική Πλαισίωση

Η διδακτική πλαισίωση του διδακτικού πακέτου «Εξερευνώντας τον Κόσμο των Λέξεων» έχει σχεδιαστεί με στόχο να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο και πολυδιάστατο εκπαιδευτικό περιβάλλον για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας. Το βιβλίο εισάγει τους/τις μαθητές/-τριες σε βασικά στοιχεία του γλωσσικού συστήματος, ώστε στη συνέχεια να αποκτήσουν σταδιακά τον έλεγχο στην κατανόηση και παραγωγή πιο σύνθετων γραμματικο-συντακτικών και λεξιλογικών δομών.

Το διδακτικό πακέτο αποτελείται από τρία τεύχη του βιβλίου μαθητή και δύο τεύχη του τετραδίου εργασιών. Η θεματολογία των διδακτικών ενότητων άπτεται των ενδιαφερόντων των παιδιών αυτής της ηλικίας, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει μια σύγχρονη ματιά σε θέματα διαχρονικής αξίας, προάγοντας την κριτική σκέψη και την απόκτηση πλούσιας γλωσσικής εμπειρίας.

Το διδακτικό πακέτο οργανώνεται σε επτά Διδακτικές Ενότητες (ΔΕ), καθεμία από τις οποίες αναλύεται σε τέσσερις διδακτικές υποενότητες (ΔΥ). Οι ΔΕ δομούνται με βάση τα πέντε θεμελιώδη Θεματικά Πεδία (ΘΠ), τα οποία συσχετίζονται με τους στόχους και τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα της Γ' Δημοτικού. Οι διδακτικές ενότητες είναι οι εξής:

1η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας τη Φιλία

ΔΥ 1: Τι είναι η φιλία;

ΔΥ 2: Οι φίλοι στη ζωή μας.

ΔΥ 3: Ενσυναίσθηση και σεβασμός στις φιλίες.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η σημασία των φίλων.

2η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη

ΔΥ 1: Τι είναι πόλεμος; Τι είναι ειρήνη;

ΔΥ 2: Ιστορίες ειρήνης και πολέμου.

ΔΥ 3: Πώς μπορούμε να διατηρούμε την ειρήνη;

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η αξία της ειρήνης.

**Ανίχνευση
μαθησιακού στυλ**

3η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας τους Μύθους

ΔΥ 1: Μυθικοί Ήρωες και τα διδάγματά τους.

ΔΥ 2: Μαθαίνουμε τον κόσμο μέσα από τους μύθους.

ΔΥ 3: Μυθικά πλάσματα και συμβολισμοί.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η πολιτιστική κληρονομιά των μύθων.

4η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας τα Παραμύθια

ΔΥ 1: Η Δομή και τα στοιχεία των παραμυθιών.

ΔΥ 2: Η σημασία των παραμυθιών για τα παιδιά.

ΔΥ 3: Παραμύθια από όλο τον κόσμο.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η δύναμη των παραμυθιών.

5η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα

ΔΥ 1: Η Επιστημονική μέθοδος.

ΔΥ 2: Πειράματα φυσικής και χημείας.

ΔΥ 3: Πειράματα με καθημερινά υλικά.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η χαρά της ανακάλυψης.

6η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα

ΔΥ 1: Η έννοια της διαφορετικότητας.

ΔΥ 2: Η πολιτισμική και κοινωνική διαφορετικότητα.

ΔΥ 3: Η αξία του σεβασμού και της ισότητας.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η αξία της διαφορετικότητας.

7η Διδακτική Ενότητα: Εξερευνώντας τη Διατροφή μας

ΔΥ 1: Η σημασία της ισορροπημένης διατροφής.

ΔΥ 2: Οι διατροφικές συνήθειες στον κόσμο.

ΔΥ 3: Η επίδραση της διατροφής στην υγεία.

ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η αξία της υγιεινής διατροφής.

Θεματικά Πεδία

Επιγραμματικά, τα πέντε Θεματικά Πεδία (ΘΠ) και η συσχέτισή τους με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τις διδακτικές ενότητες του βιβλίου, είναι οι εξής:

ΘΠ1 - Προσληπτικές και Παραγωγικές Δεξιότητες:

Το Θεματικό Πεδίο 1 στοχεύει στην ανάπτυξη των γλωσσικών ικανοτήτων των μαθητών μέσα από τη σύνδεση κατανόησης και παραγωγής λόγου με τις θεματικές ενότητες του βιβλίου.

Στην πρώτη διδακτική ενότητα, «Εξερευνώντας τη Φιλία», οι μαθητές/-τριες εμβαθύνουν στην κατανόηση της φιλίας, διακρίνοντας πληροφορίες

από σχόλια και συντάσσοντας παραγράφους που αποτυπώνουν τη σημασία των φιλικών σχέσεων. Αναπτύσσουν δεξιότητες ακρόασης και κατανόησης μέσω αφηγηματικών και περιγραφικών κειμένων, ενώ στην παραγωγή λόγου εξασκούνται στο να εκφράζουν με σαφήνεια τις απόψεις τους για τη φιλία.

Η διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη» δίνει έμφαση στην κατανόηση των εννοιών αυτών και στη διατύπωση επιχειρημάτων για την προώθηση της ειρήνης. Οι μαθητές/-τριες μελετούν κείμενα που περιγράφουν καταστάσεις πολέμου και ειρήνης, αναλύουν τις ιστορίες αυτές και παράχουν κείμενα που αντανakλούν την αξία της ειρήνης, με έμφαση στην κριτική σκέψη και τη σαφή οργάνωση των ιδεών τους.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας τους Μύθους», οι μαθητές/-τριες ανακαλύπτουν τους μυθικούς ήρωες και τα διδάγματά τους, αναπτύσσοντας την ικανότητά τους να κατανοούν και να αναλύουν τα μυθικά στοιχεία και τους συμβολισμούς. Στην παραγωγή λόγου, εστιάζουν στην αφηγηματική δομή και στη χρήση επιτονισμού που αναδεικνύει τα κεντρικά μηνύματα των μύθων. Στην παραγωγή γραπτού λόγου, συνθέτουν κείμενα που εξετάζουν τους μύθους ως μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η ενότητα «Εξερευνώντας τα Παραμύθια» βοηθά τους/τις μαθητές/-τριες να κατανοήσουν τη δομή και τα στοιχεία των παραμυθιών, ενώ στην παραγωγή λόγου, δημιουργούν δικά τους παραμύθια, συνδυάζοντας λόγο και εικόνα. Ενισχύουν έτσι τη φαντασία τους και την ικανότητά τους να συνθέτουν κείμενα που αντικατοπτρίζουν τα διδάγματα των παραμυθιών.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα», οι μαθητές/-τριες εφαρμόζουν την επιστημονική μέθοδο, διαβάζουν και παρουσιάζουν επιστημονικά πειράματα με ακρίβεια. Στην παραγωγή γραπτού λόγου, συντάσσουν αναφορές πειραμάτων, περιγράφοντας τα στάδια και τα ευρήματα με σαφήνεια και λογική ακολουθία.

Η ενότητα «Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα» καλλιεργεί την κατανόηση και την έκφραση απόψεων για την πολιτισμική και κοινωνική διαφορετικότητα. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναλύουν και να εκφράζουν τις ιδέες τους για την αξία του σεβασμού και της ισότητας, τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο.

Τέλος, στην ενότητα «Εξερευνώντας τη Διατροφή μας», οι μαθητές/-τριες μελετούν την ισορροπημένη διατροφή και την επίδρασή της στην υγεία, αναλύοντας κείμενα σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες και συντάσσοντας κείμενα που προωθούν υγιεινές διατροφικές επιλογές, με στοιχεία και επιχειρήματα που ενισχύουν τις απόψεις τους.

ΘΠ2 - Κειμενικοί Τύποι και Πολυτροπικότητα:

Το Θεματικό Πεδίο 2 εστιάζει στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να αναγνωρίζουν, να κατανοούν και να παράχουν διαφορετικούς κειμενικούς τύπους, ενώ παράλληλα δίνει έμφαση στην πολυτροπικότητα, ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές/-τριες να συνδυάζουν διάφορα μέσα για την αποτελεσματική μετάδοση των μηνυμάτων τους.

Στην πρώτη διδακτική ενότητα, «Εξερευνώντας τη Φιλία», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να συντάσσουν περιγραφικά κείμενα που αποτυπώνουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους σχετικά με τη φιλία. Μέσα από δραστηριότητες που εστιάζουν στη χρήση περιγραφικών στοιχείων όπως τα συνδυαστικά ρήματα και τα επίθετα, οι μαθητές/-τριες αποκτούν την ικανότητα να

δημιουργούν περιγραφικά κείμενα που εκφράζουν με ακρίβεια τις εμπειρίες και τις εντυπώσεις τους. Η χρήση πολυτροπικών στοιχείων, όπως εικόνες και χρώματα, ενισχύει την κατανόηση και την έκφρασή τους.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη», οι μαθητές/-τριες ασχολούνται με την παραγωγή αφηγηματικών κειμένων που αποτυπώνουν γεγονότα και ιστορίες σχετικές με τον πόλεμο και την ειρήνη. Εστιάζουν στην αναγνώριση των δομικών στοιχείων της αφήγησης, όπως οι ήρωες, ο χώρος και ο χρόνος, καθώς και στη χρήση γλωσσικών μέσων που ενισχύουν τη δράση και την περιγραφή των γεγονότων. Η πολυτροπικότητα σε αυτήν την ενότητα ενσωματώνεται μέσω της χρήσης οπτικών και ακουστικών μέσων για την ενίσχυση της αφήγησης.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας τους Μύθους», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να δημιουργούν αφηγηματικά κείμενα που εμπνέονται από μύθους και μυθικά πλάσματα. Δίνεται έμφαση στη δομή της αφήγησης και στη χρήση συμβολισμών που είναι χαρακτηριστικά των μυθικών ιστοριών. Οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη συγγραφή αφηγηματικών κειμένων με αφηγηματική συνέχεια και συνοχή, χρησιμοποιώντας πολυτροπικά στοιχεία όπως εικόνες και γραμματοσειρές για να ενισχύσουν την αφήγησή τους.

Η διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τα Παραμύθια» ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/-τριες να δημιουργούν δικά τους παραμύθια, χρησιμοποιώντας τα δομικά στοιχεία των αφηγηματικών κειμένων και εμπλουτίζοντάς τα με πολυτροπικά στοιχεία. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν την πολυτροπικότητα για να ενισχύσουν το νόημα των κειμένων τους, συγκρίνοντας διάφορα είδη κειμένων και κατανοώντας τη λειτουργία των διαφορετικών σημειωτικών πόρων.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα», οι μαθητές/-τριες ασκούνται στη συγγραφή κειμένων οδηγιών για την περιγραφή επιστημονικών πειραμάτων. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά ενός κειμένου οδηγιών και να συντάσσουν κείμενα που καθοδηγούν τον αναγνώστη με ακρίβεια και σαφήνεια. Η χρήση πολυτροπικών στοιχείων, όπως διαγράμματα και εικόνες, ενισχύει την κατανόηση των οδηγιών και την οργάνωση των πληροφοριών.

Η ενότητα «Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα» επιτρέπει στους/στις μαθητές/-τριες να εξετάζουν πολυτροπικά κείμενα που αφορούν τη διαφορετικότητα και την ισότητα, συγκρίνοντάς τα με μονοτροπικά κείμενα και κατανοώντας τη δύναμη των εικόνων και των χρωμάτων στη μετάδοση των μηνυμάτων τους.

Τέλος, στην ενότητα «Εξερευνώντας τη Διατροφή μας», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να συντάσσουν κείμενα οδηγιών για υγιεινές διατροφικές συνήθειες, εμπλουτίζοντάς τα με πολυτροπικά στοιχεία που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας τους.

ΘΠ3 - Γραμματική Περιγραφή:

Το Θεματικό Πεδίο 3 επικεντρώνεται στην εμβάθυνση της γνώσης των μαθητών στη γραμματική της ελληνικής γλώσσας, καλύπτοντας τη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη και την πραγατολογία, συνδέοντάς τα με τις θεματικές ενότητες του βιβλίου.

Στην πρώτη διδακτική ενότητα, «Εξερευνώντας τη Φιλία», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να προφέρουν ορθά λέξεις και φράσεις που σχετίζονται με τη φιλία, υιοθετώντας τον κατάλληλο επιτονισμό,

ένταση και ρυθμό. Εξασκούνται στην αναγνώριση και χρήση των συμφωνικών συμπλεγμάτων σε πολυσύλλαβες λέξεις κατά τη ροή της ανάγνωσης, ενώ παράλληλα κατανοούν τη σημασία της αλφαβητικής σειράς και της κατάτμησης των λέξεων σε συλλαβές. Η χρήση της σωστής φωνολογίας και φωνητικής γίνεται πιο συνειδητή καθώς οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα φαινόμενα συνεκφοράς και αποκοπής φωνήεντος, ειδικά κατά την ανάγνωση κειμένων που αφορούν τη φιλία.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη», οι μαθητές/-τριες εστιάζουν στη μορφολογική περιγραφή των ρημάτων και ουσιαστικών, μαθαίνοντας να σχηματίζουν και να χρησιμοποιούν σωστά τους ρηματικούς τύπους στις διάφορες χρονικές βαθμίδες, ειδικά όταν αναφέρονται σε ιστορικά γεγονότα πολέμου και ειρήνης. Αναπτύσσουν την ικανότητά τους να συνθέτουν προτάσεις που περιλαμβάνουν την άκλιτη μετοχή για να περιγράψουν πράξεις με μεγαλύτερη ακρίβεια. Επίσης, η αναγνώριση των ουσιαστικών και επιθέτων ενισχύεται μέσα από τη μελέτη της σημασίας τους στη δομή και το νόημα του κειμένου.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας τους Μύθους», οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη σύνταξη και χρήση επιθέτων και αντωνυμιών που περιγράφουν τα χαρακτηριστικά και τις ενέργειες των μυθικών ηρώων. Ειδικά η χρήση των τρικατάληκτων επιθέτων και των αντωνυμιών είναι κρίσιμη για τη σωστή περιγραφή και ανάλυση των μυθικών αφηγήσεων. Επιπλέον, αναπτύσσουν δεξιότητες ορθογραφίας, μαθαίνοντας να γράφουν σωστά ρήματα και ουσιαστικά που σχετίζονται με τους μύθους, χρησιμοποιώντας τους κανόνες της γλώσσας με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τα Παραμύθια», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν σωστά τη σύνταξη για να δημιουργήσουν προτάσεις που αφηγούνται παραμύθια. Εξασκούνται στη σύνθεση προτάσεων με ποικίλες δομές, αξιοποιώντας τις γραμματικές κατηγορίες που έχουν διδαχθεί, ενώ κατανοούν πώς οι μορφολογικές μεταβολές επηρεάζουν το νόημα της πρότασης. Η αναγνώριση και χρήση των συνδέσμων, επιρρημάτων και προθέσεων είναι βασικά στοιχεία για τη σωστή σύνθεση των προτάσεων και την αναπαραγωγή των παραμυθιών με ακρίβεια.

Η ενότητα «Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα» δίνει στους/στις μαθητές/-τριες την ευκαιρία να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους στη γραμματική κατά τη σύνταξη και ανάλυση επιστημονικών αναφορών. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν προθέσεις και επιρρήματα για να περιγράψουν τα στάδια των πειραμάτων με ακρίβεια, ενώ αναπτύσσουν την ικανότητά τους να συνθέτουν προτάσεις που περιλαμβάνουν δευτερεύουσες προτάσεις για να εξηγήσουν τις επιστημονικές διαδικασίες.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να εφαρμόζουν τη γραμματική γνώση για να εκφράζουν απόψεις και ιδέες σχετικά με τη διαφορετικότητα. Η σωστή χρήση των συνδέσμων και των δευτερευουσών προτάσεων είναι κρίσιμη για τη διατύπωση επιχειρημάτων και την έκφραση της αξίας της ισότητας και του σεβασμού.

Τέλος, στην ενότητα «Εξερευνώντας τη Διατροφή μας», οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη χρήση των σημείων στίξης και της σύνταξης για να δημιουργήσουν κείμενα που προωθούν υγιεινές διατροφικές συνήθειες. Η προσεκτική τοποθέτηση των σημείων στίξης και η σωστή σύνταξη προτάσεων βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να εκφράζουν με σαφήνεια τις απόψεις τους για τη σημασία της ισορροπημένης διατροφής.

ΘΠ4 - Λεξιλόγιο:

Το Θεματικό Πεδίο 4 επικεντρώνεται στην ανάπτυξη του λεξιλογίου των μαθητών, ενισχύοντας την ικανότητά τους να κατανοούν και να χρησιμοποιούν λέξεις με ακρίβεια και δημιουργικότητα. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναλύουν τη σημασία των λέξεων και να δημιουργούν νέες λέξεις μέσα από παραγωγικούς και συνθετικούς μηχανισμούς, πάντα σε συνάρτηση με τις θεματικές ενότητες του βιβλίου.

Στην πρώτη διδακτική ενότητα, «Εξερευνώντας τη Φιλία», οι μαθητές/-τριες διευρύνουν το λεξιλόγιό τους μέσα από την κατανόηση των λέξεων που σχετίζονται με τη φιλία και τις σχέσεις. Μαθαίνουν να χρησιμοποιούν συνώνυμα και αντώνυμα, εμπλουτίζοντας την έκφρασή τους όταν μιλούν ή γράφουν για τις φιλικές τους σχέσεις. Παράλληλα, μέσα από δραστηριότητες λεξιλογίου, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη σημασία της μεταφορικής χρήσης των λέξεων, ενισχύοντας έτσι τη δημιουργικότητά τους στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη», οι μαθητές/-τριες εξετάζουν τις λέξεις που σχετίζονται με τον πόλεμο, την ειρήνη και την ιστορία, κατανοώντας τις σημασιολογικές τους σχέσεις και τον τρόπο που χρησιμοποιούνται σε διαφορετικά επικοινωνιακά πλαίσια. Εξασκούνται στη δημιουργία νέων λέξεων μέσω παραγωγής και σύνθεσης, καθώς μαθαίνουν να συνδυάζουν ρήματα, επίθετα και ουσιαστικά που σχετίζονται με τις έννοιες αυτές, για να περιγράψουν σύνθετες καταστάσεις.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας τους Μύθους», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν λέξεις και έννοιες που συνδέονται με τη μυθολογία και τα μυθικά πλάσματα. Εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους μέσω της μελέτης των σχέσεων μεταξύ των λέξεων, όπως τα συνώνυμα και τα αντώνυμα, ενώ ταυτόχρονα μαθαίνουν να δημιουργούν νέες λέξεις μέσω παραγωγικών μηχανισμών που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά των μύθων.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τα Παραμύθια», οι μαθητές/-τριες ανακαλύπτουν το βασικό λεξιλόγιο των παραμυθιών και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν σωστά τις λέξεις αυτές στη δημιουργία δικών τους ιστοριών. Παράλληλα, ενθαρρύνονται να εξετάσουν τη σημασία των λέξεων μέσα από τις λέξεις-κλειδιά των παραμυθιών και να δημιουργήσουν νέες λέξεις που αντικατοπτρίζουν τα θέματα και τα διδάγματα των παραμυθιών.

Η ενότητα «Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα» εστιάζει στη χρήση επιστημονικού λεξιλογίου. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το κατάλληλο λεξιλόγιο για να περιγράψουν επιστημονικές διαδικασίες, κατανοώντας τις λέξεις που σχετίζονται με τα πειράματα, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν την ικανότητά τους να δημιουργούν νέες λέξεις και όρους για να εξηγήσουν πιο σύνθετες επιστημονικές έννοιες.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα», οι μαθητές/-τριες αναλύουν τις λέξεις που συνδέονται με την πολιτισμική και κοινωνική διαφορετικότητα. Κατανοούν τη σημασία της σωστής χρήσης των λέξεων που σχετίζονται με την ανεκτικότητα και τον σεβασμό, ενώ παράλληλα εξετάζουν τις σημασιολογικές σχέσεις των λέξεων, όπως τα συνώνυμα και τα αντώνυμα, για να διατυπώσουν με ακρίβεια τις σκέψεις τους σχετικά με τη διαφορετικότητα.

Τέλος, στην ενότητα «Εξερευνώντας τη Διατροφή μας», οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να χρησιμο-

ποιοούν το λεξιλόγιο που σχετίζεται με τη διατροφή και την υγεία. Κατανοούν τις σημασιολογικές σχέσεις των λέξεων που αφορούν τη διατροφή και την υγιεινή ζωή, ενώ παράλληλα εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους μέσω παραγωγής και σύνθεσης λέξεων, για να περιγράψουν με ακρίβεια τις διατροφικές τους συνήθειες.

ΘΠ5 - Ανάγνωση Βιβλίων και Κειμένων:

Το Θεματικό Πεδίο 5 εστιάζει στην καλλιέργεια της αγάπης για την ανάγνωση και την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να αναλύουν και να εκτιμούν ποικίλα είδη βιβλίων και κειμένων. Η ενότητα αυτή ενισχύει τις αναγνωστικές δεξιότητες των μαθητών, συνδέοντάς τις με τις θεματικές ενότητες του βιβλίου.

Στην πρώτη διδακτική ενότητα, «Εξερευνώντας τη Φιλία», οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να διαβάσουν βιβλία και κείμενα που αφορούν τη φιλία και να αναλύσουν τους χαρακτήρες και τα γεγονότα που σχετίζονται με τις φιλικές σχέσεις. Μέσα από την ανάγνωση, οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη δομή των βιβλίων, όπως το περιεχόμενο και τη μορφή, και να εκφράζουν τις απόψεις τους για τους ήρωες και τις ιστορίες που μελετούν. Η ενότητα αυτή ενισχύει την ικανότητά τους να κατανοούν και να εκτιμούν τη σημασία της φιλίας στη λογοτεχνία.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη», οι μαθητές/-τριες διαβάζουν κείμενα και βιβλία που αναφέρονται στις έννοιες του πολέμου και της ειρήνης. Αναλύουν τα δομικά στοιχεία αυτών των κειμένων και βιβλίων, όπως τους χαρακτήρες, το πλαίσιο και τα ιστορικά γεγονότα. Οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους για τις ιστορίες που διαβάζουν, ενισχύοντας την κατανόησή τους για την αξία της ειρήνης και τις επιπτώσεις του πολέμου.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας τους Μύθους», οι μαθητές/-τριες εξερευνούν μύθους και λογοτεχνικά κείμενα που συνδέονται με τη μυθολογία. Ενθαρρύνονται να διαβάσουν μύθους από διαφορετικούς πολιτισμούς και να αναλύσουν τα συμβολικά στοιχεία που περιέχουν. Μέσα από την ανάγνωση, αναπτύσσουν την ικανότητά τους να διακρίνουν τη δομή και το περιεχόμενο των μυθικών αφηγήσεων, κατανοώντας τη σημασία τους ως πολιτιστική κληρονομιά.

Η διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας τα Παραμύθια» δίνει στους/στις μαθητές/-τριες την ευκαιρία να διαβάσουν και να εξετάσουν κλασικά και σύγχρονα παραμύθια από όλο τον κόσμο. Μέσα από την ανάγνωση, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των παραμυθιών, όπως τη δομή της ιστορίας, τους χαρακτήρες και τα ηθικά διδάγματα. Οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να εκφράσουν τις απόψεις τους για τα παραμύθια και να κατανοήσουν τη σημασία τους για τα παιδιά και τον πολιτισμό.

Στην ενότητα «Εξερευνώντας την Επιστήμη με τα Πειράματα», οι μαθητές/-τριες διαβάζουν επιστημονικά κείμενα και βιβλία που σχετίζονται με πειράματα και τη φύση της επιστήμης. Αναλύουν το περιεχόμενο αυτών των κειμένων και μαθαίνουν να κατανοούν τα επιστημονικά δεδομένα και τις διαδικασίες που περιγράφονται. Η ανάγνωση αυτή ενισχύει την κριτική τους σκέψη και τους επιτρέπει να αντιλαμβάνονται την επιστημονική γνώση μέσα από τη λογοτεχνία.

Στη διδακτική ενότητα «Εξερευνώντας το Δικαίωμα στη Διαφορετικότητα», οι μαθητές/-τριες διαβάζουν βιβλία και κείμενα που εξετάζουν την έννοια της διαφορετικότητας και την αξία του σεβασμού

και της ισότητας. Αναλύουν τα μηνύματα αυτών των κειμένων και μαθαίνουν να εκφράζουν τις σκέψεις τους για τη σημασία της διαφορετικότητας στην κοινωνία. Μέσα από την ανάγνωση, οι μαθητές/-τριες ενισχύουν την κατανόησή τους για τα κοινωνικά ζητήματα και την αξία της ανεκτικότητας.

Τέλος, στην ενότητα «Εξερευνώντας τη Διατροφή μας», οι μαθητές/-τριες διαβάζουν βιβλία και κείμενα που αφορούν την υγιεινή διατροφή και την επίδρασή της στην υγεία. Αναλύουν το περιεχόμενο αυτών των κειμένων, κατανοώντας τη σημασία της ισορροπημένης διατροφής. Οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να εκφράζουν τις απόψεις τους για τη διατροφή και να αναγνωρίζουν τα οφέλη της υγιεινής ζωής μέσα από τη λογοτεχνία.

Χρονοπρογραμματισμός της Διδασκαλίας

Η διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Γ' Δημοτικού είναι 8 ωρών ανά εβδομάδα. Στον παρακάτω πίνακα, αναλύεται ο χρονοπρογραμματισμός με βάση τα πέντε Θεματικά Πεδία που αναλύθηκαν παραπάνω.

	ΘΠ1: Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες	ΘΠ2: Κειμενικοί τύποι	ΘΠ3: Γραμματική περιγραφή	ΘΠ4: Λεξιλόγιο	ΘΠ5: Ανάγνωση κειμένων	Σύνολο Ωρών/εβδ
Γ' Δημοτικού	2	2	2	1	1	8

Πανοραμικός Πίνακας

Ο πανοραμικός πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τη λεπτομερή διάρθρωση των διδακτικών ενοτήτων, κατανεμημένες στις τέσσερις εβδομαδιαίες διδακτικές υποενότητες, και αναλυμένες στα πέντε θεματικά πεδία.

Πνευματικά Δικαιώματα Κειμένων

Το παρόν διδακτικό πακέτο διατίθεται αποκλειστικά για χρήση στα σχολεία, σύμφωνα με τους όρους που θα καθοριστούν από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Τα κείμενα που περιλαμβάνονται σε αυτό, προέρχονται από τις εξής πηγές:

Κείμενα με αναφερόμενη πηγή και προέλευση. Ορισμένα κείμενα έχουν αντληθεί από δημοσιευμένες πηγές. Για αυτά τα κείμενα αναφέρεται η πηγή και η προέλευσή τους, και η χρήση τους γίνεται σύμφωνα με τους όρους πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν για τις πηγές αυτές.

Διασκευές δημοσιευμένων κειμένων από τη συγγραφική ομάδα. Η συγγραφική ομάδα έχει διασκευάσει κείμενα που προέρχονται από δημοσιευμένες πηγές, με στόχο την προσαρμογή τους στις ανάγκες του παρόντος διδακτικού έργου. Για τα διασκευασμένα κείμενα αναφέρεται πάντα η αρχική πηγή και προέλευση, ενώ η διασκευή καλύπτεται από τα δικαιώματα της παρούσας έκδοσης.

Πρωτότυπα κείμενα της συγγραφικής ομάδας. Τα υπόλοιπα κείμενα έχουν αναπτυχθεί εξ ολοκλήρου από τη συγγραφική ομάδα για τις ανάγκες του παρόντος έργου. Τα πρωτότυπα κείμενα προστατεύονται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας, και οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή χρήση τους επιτρέπεται μόνο για τους σκοπούς του έργου.

Πνευματικά Δικαιώματα Εικόνων

Οι εικόνες που περιλαμβάνονται σε όλα τα τεύχη του παρόντος διδακτικού πακέτου έχουν χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους χρήσης και τις άδειες που παρέχονται από τις πηγές τους. Συγκεκριμένα:

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από τη βιβλιοθήκη του Canva.com ενσωματώνονται στο παρόν έργο με βάση τους όρους άδειας χρήσης που προβλέπονται από την πλατφόρμα. Το έργο συμμορφώνεται με την πολιτική εμπορικής και μη εμπορικής χρήσης όπως αναφέρεται στον επίσημο ιστότοπο του Canva.com.

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από τη βιβλιοθήκη του Freepik.com έχουν αποκτηθεί και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την άδεια χρήσης της πλατφόρμας. Όπου απαιτείται, αναφέρονται οι δημιουργοί, όπως προβλέπεται από την άδεια χρήσης.

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από ανοιχτές πηγές στο διαδίκτυο χρησιμοποιούνται μόνο εφόσον συνοδεύονται από σαφή άδεια χρήσης που επιτρέπει τη χρήση τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Έχει καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους όρους χρήσης τους. Σε περίπτωση που κάποια εικόνα παραβιάζει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η χρήση της δεν είναι εσκεμμένη και θα αφαιρεθεί άμεσα κατόπιν σχετικής ειδοποίησης.

Πανοραμικός πίνακας Διδακτικών Ενότητων και εβδομαδιαίος Χρονοπρογραμματισμός

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά θεματικό πεδίο ανά θεματική

Διδακτική Ενότητα (ΔΕ) (4 εβδομάδες)	1. Εξερευνώντας τη Φιλία σελ. 18	2. Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη σελ. 40
Διδακτική Υποενότητα (ΔΥ) (8 ώρες)	ΔΥ 1: Τι είναι η φιλία; ΔΥ 2: Οι φίλοι στη ζωή μας. ΔΥ 3: Ενσυναίσθηση και σεβασμός στις φιλίες. ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η σημασία των φίλων.	ΔΥ 1: Τι είναι πόλεμος; Τι είναι ειρήνη; ΔΥ 2: Ιστορίες ειρήνης και πολέμου. ΔΥ 3: Πώς μπορούμε να διατηρούμε την ειρήνη; ΔΥ 4: Επανάληψη και εμπέδωση: Η αξία της ειρήνης.
1 ^ο θεματικό πεδίο: Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες (2 ώρες)	Προφορική διατύπωση ερωτήσεων και απαντήσεων. Παραγωγή προφορικών κειμένων. Παραγωγή αφηγηματικού κειμένου με χρήση σχεδιαγράμματος.	Εντοπισμός πληροφοριών σε αφηγηματικό κείμενο. Δημιουργία ομαδικής εργασίας και παρουσίαση στο σύνολο. Σύνταξη κειμένου με σχεδιάγραμμα. Περιγραφή προσώπου.
2 ^ο θεματικό πεδίο: Κειμενικοί τύποι και πολυτροπικότητα (2 ώρες)	Αναγνώριση δομικών στοιχείων περιγραφικού κειμένου. Σύνταξη περιγραφικού κειμένου.	Αναγνώριση δομικών στοιχείων αφηγηματικού κειμένου. Γλωσσικά μέσα αφηγηματικού κειμένου (ρήματα, χρόνοι, περιγραφικά επίθετα). Σύνταξη αφηγηματικού κειμένου.
3 ^ο θεματικό πεδίο: Γραμματική περιγραφή (2 ώρες)	Τρικατάληκτα ουσιαστικά. Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ο, -ι και εξαιρέσεις. Επίθετα. Ρήματα σε -ώνω, -ίζω, -αίνω, -εύω και εξαιρέσεις.	Αλφαβητική σειρά. Χρόνοι ρημάτων. Συλλαβισμός.
4 ^ο θεματικό πεδίο: Λεξιλόγιο (1 ώρα)	Χρήση λεξιλογίου με θέμα τη φιλία. Χρήση λεξικού. Δημιουργία οικογένειας της λέξης «φιλία». Αντώνυμα - συνώνυμα.	Χρήση λεξιλογίου με θέμα τη ειρήνη και τον πόλεμο. Χρήση λεξικού. Δημιουργία οικογένειας των λέξεων «ποτίζω» και «παχώνω». Αντώνυμα - συνώνυμα.
5 ^ο θεματικό πεδίο: Ανάγνωση βιβλίων/εκτεταμένων κειμένων (1 ώρα)	Εντοπισμός βασικών χαρακτηριστικών κειμένου (τίτλος, συγγραφέας). Εντοπισμός τίτλων και ανάγνωση βιβλίων με θέμα τη φιλία.	Εντοπισμός βασικών χαρακτηριστικών κειμένου (τίτλος, συγγραφέας). Αναζήτηση πληροφοριών για συγγραφέα. Εντοπισμός τίτλων και ανάγνωση βιβλίων με θέμα την ειρήνη.

Εξερευνώντας τη Φιλία

1

Χρονοπρογραμματισμός 4 εβδομάδων/ υποενοτήτων διδασκαλίας

1^η Διδακτική Υποενοότητα

Τι είναι
η φιλία;

2^η Διδακτική Υποενοότητα

Οι φίλοι στη
ζωή μας.

ΕΞΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ
ΤΗ ΦΙΛΙΑ

4^η Διδακτική Υποενοότητα

Επανάληψη:
Η σημασία των
φίλων.

3^η Διδακτική Υποενοότητα

Ενσυναίσθηση
και σεβασμός
στις φιλίες.

Αναρωτιόμαστε...

Τι είναι η φιλία; Πόσο σημαντικοί
είναι οι φίλοι στη ζωή μας;

Τι θα μάθουμε;

- Να εκτιμούμε τους φίλους μας.
- Να γράφουμε ιστορίες.
- Να χρησιμοποιούμε σωστά τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος και τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ι και τις εξαιρέσεις τους.
- Να βρίσκουμε άγνωστες λέξεις στο λεξικό.
- Να χρησιμοποιούμε επίθετα.

Κεντρική έννοια

Φιλία

Έννοιες - κλειδιά

φίλος

ευτυχία

τυχερή

ευγνωμοσύνη

χαρά

Σχετικές έννοιες

αγάπη

συντροφικότητα

αλληλεγγύη

εμπιστοσύνη

στήριξη

Βλέπουμε, σκεφτόμαστε, αναρωτιόμαστε

Βλέπουμε και συζητάμε για τις εικόνες στο φωτογραφικό άλμπουμ.

Σε ποια εικόνα θα ήθελε να είναι ο καθένας και η κάθε μια μας;

Γράφουμε έναν τίτλο για την κάθε εικόνα. Αναρωτιόμαστε πώς να σχετίζεται αυτό το φωτογραφικό άλμπουμ με το τι θα μάθουμε στην ενότητα αυτή.

Δραστηριότητες πριν την ανάγνωση

1. Γνωρίζουμε τι είναι μύθος και ποιος είναι ο Αίσωπος;
2. Από τον τίτλο και την εικόνα, μπορούμε να φανταστούμε ποια είναι η υπόθεση του μύθου;

Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται

Μια φορά ένας λαγός είχε πολλούς φίλους και κα-
μάρωνε γι' αυτό.

«Δεν υπάρχει ζώο που να μην είναι φίλος μου, εί-
μαι πολύ τυχερός», σκεφτόταν και χαμογελούσαν
και τα μουστάκια του, καθώς χοροπηδούσε μέσα
στο δάσος και χαιρετούσε τα άλλα ζώα κουνώντας
τ' αυτιά του.

Ξαφνικά, ένα πρωινό είδε τη σκιουρίνα με τα σκιου-
ράκια της να τρέχουν.

- Πού πάτε τρομαγμένοι;

- Μα, κυρ λαγέ μου, δε μυρίζεις, δεν ακούς; Έρ-
χονται οι κυνηγοί με τα σκυλιά τους... Παίρνω τα
σκιουράκια μου και φεύγω γρήγορα, του είπε ο σκί-
ουρος και άρπαξε τρία φουντούκια. Πηδώντας από
κλαδί σε κλαδί χώθηκε στην πιο ψηλή κουφάλα της
βελανιδιάς μαζί με τα σκιουράκια.

- Τι ανάγκη έχω εγώ; Σιγά μη φοβηθώ κάθε φορά
που θα έρχονται δυο τρεις σκύλοι για κυνήγι! Εμένα
με αγαπούν όλα τα ζώα και θα με βοηθήσουν.

Και μια και δυο ο λαγός τρέχει στο άλογο και το πα-
ρακαλά να τον πάρει στην πλάτη του και να τον πάει
μακριά, ώστε να μην τον πιάσουν οι σκύλοι.

- Καλέ μου λαγέ, είπε διστακτικά το άλογο, διπλώ-
νοντας αμήχανα το μπροστινό του πόδι, πολύ θα
ήθελα να σε βοηθήσω, αλλά με καλεί σε επείγουσα
δουλειά ο αφέντης μου. Εσύ, όμως, που έχεις τό-

σους φίλους, σίγουρα θα βρεις κάποιον να σε βο-
ηθήσει.

Συνεχίζει ο λαγός και βρίσκει τον ταύρο.

- Ταύρε μου, καλέ μου φίλε, θα διώξεις τα σκυλιά με
τα κέρατά σου, να με προστατέψεις;

- Α, κυρ λαγέ μου, ξέρεις πόσο θέλω να σε ευχα-
ριστήσω. Όμως ο αφέντης μου θέλει να με ζέψει
στο αλέτρι και να οργώσω το χωράφι! Γιατί δεν πας
στον φίλο μας, τον τράγο;

Αλλά και ο τράγος και το κριάρι και το γουρούνι και
ο γάιδαρος είχαν μια επείγουσα δουλειά και κανέ-
νας δεν μπορούσε να βοηθήσει τον λαγό. Όλοι τους
ορκίζονταν στη φιλία τους με τον λαγό, αλλά όλοι
τους έβρισκαν πρόφαση για να μην τον βοηθήσουν.
Στο μεταξύ, όμως, οι σκύλοι και οι κυνηγοί, είχαν
έρθει τόσο κοντά που ο λαγός άρχισε να τρέχει με
όλη του τη δύναμη.

- Τρεχάτε ποδαράκια μου! Πηδάτε πατουσάκια μου!
φώναζε ο λαγός και κατάφερε να γλιτώσει με την
καρδιά στο στόμα.

- Τι να τους κάνεις τους πολλούς τους φίλους, κυρ
λαγέ; **Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται,**
φώναξε η σκιουρίνα χωμένη στα κλαδιά της βελανι-
διάς, καθώς χάζευε τον λαγό που εξαφανίστηκε στο
πυκνό δάσος.

Μύθος του Αισώπου

Δραστηριότητες κατανόησης και επεξεργασίας κειμένου

1

Διαβάζω το κείμενο και επιλέγω τη σωστή απάντηση.

Ο λαγός πίστευε ότι είχε καλό φίλο

- A) τη σκιουρίνα.
- B) το άλογο.
- Γ) τον γαίδαρο.
- Δ) τον ταύρο.
- Ε) όλα τα ζώα του δάσους.

Η σκιουρίνα κρύφτηκε

- A) στη φωλιά της.
- B) στο χωράφι.
- Γ) στο δάσος.

Ο ταύρος είχε

- A) να ποτίσει το χωράφι.
- B) να οργώσει το χωράφι.
- Γ) να σπείρει το χωράφι.

**Όταν κανένα ζώακι δεν βοήθησε
τον λαγό, αυτός ένιωσε**

- A) θυμό
- B) λύπη
- Γ) αγωνία
- Δ) απογοήτευση
- Ε) θλίψη

1

Εξερευνώντας τη Φιλία

2

Προφορική δραστηριότητα.

Αν η ιστορία ήταν αλλιώς...

Συνεργαστείτε σε ζευγάρια. Το κάθε ζευγάρι φτιάξτε την ιστορία αλλιώς...

Διαλέξτε ένα άλλο ζώο που θα μπορούσε να είναι στη θέση της σκιουρίνας.

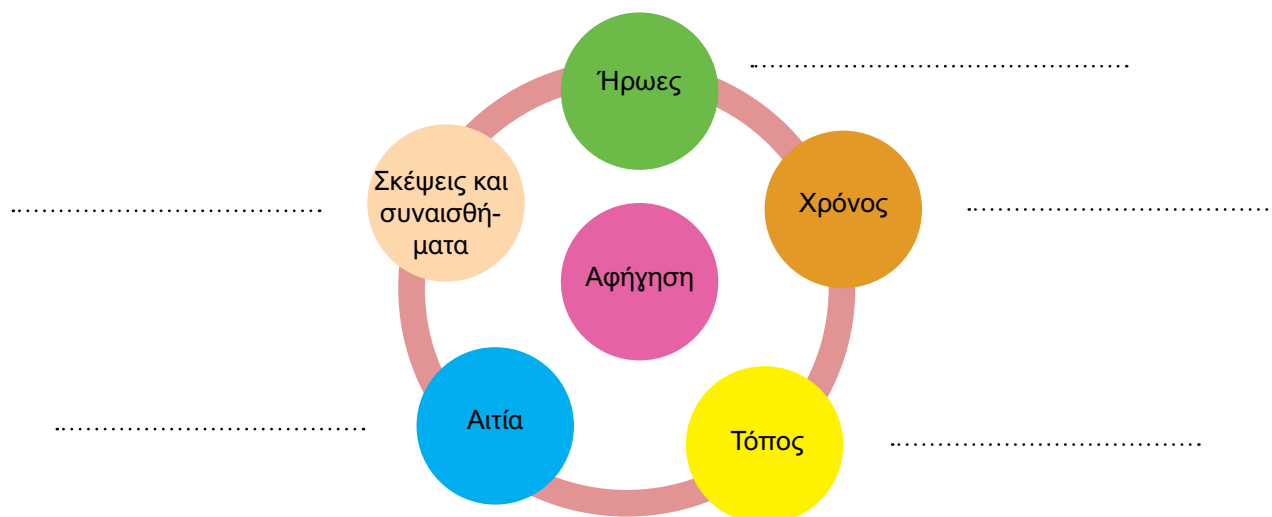
Σκεφτείτε μαζί: Πώς θα τελείωνε τότε η ιστορία; Τι θα έλεγαν τα δύο ζώα;

Φτιάξτε έναν μικρό **προφορικό διάλογο** και παρουσιάστε τον στην ολομέλεια της τάξης!

3

Ξεκλειδώνω το κείμενο. Βρίσκω και υπογραμμίζω λέξεις ή φράσεις που δείχνουν...

1. Τους **ήρωες** της ιστορίας.
2. Την **αιτία** της ιστορίας.
3. Τον **χρόνο** που έγιναν τα γεγονότα.
4. Τον **τόπο** στον οποίο συμβαίνουν τα γεγονότα.
5. **Σκέψεις και συναισθήματα** των ηρώων της ιστορίας.

Συμπληρώνω το Κυκλικό Διάγραμμα Οργάνωσης Σκέψης χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που υπογράμμισα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1

Φτιάξτε έναν δικό σας μύθο ...

Ομαδική εργασία
διαφοροποιημένη

Με την ομάδα σας, σκεφτείτε μία ιστορία, που τα ζώακια βοηθούν τον λαγό να γλιτώσει από τους κυνηγούς.

Συζητήστε ποια ζώα θα συμμετέχουν στην ιστορία σας και με ποιον τρόπο βοηθούν τον λαγό να γλιτώσει από τον κίνδυνο.

Ακολουθήστε το κυκλικό διάγραμμα για να οργανώσετε τις σκέψεις σας, γράψτε την ιστορία σας και ελέγξτε το κείμενό σας.

Κάρτα Ελέγχου

☐ Όμορφο και ευανάγνωστο κείμενο.	☐ Ολοκληρωμένο νόημα.
☐ Παράγραφοι.	☐ Ορθή αλληλουχία γεγονότων.
☐ Τόνοι.	☐ Αποφυγή επαναλήψεων.
☐ Ορθογραφία.	☐ Συνδετικές λέξεις.
☐ Σημεία στίξης.	

Κάρτα Αυτοδιόρθωσης

☐ Εμφάνιση γραπτού.	☐ Ολοκληρωμένα νοήματα.
☐ Διαχωρισμός παραγράφων.	☐ Αποφυγή επαναλήψεων.
☐ Στόχοι ορθογραφίας.	☐ Χρήση επιθέτων.
☐ Σημεία στίξης.	☐ Χρήση χρονικών προσδιορισμών.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1

Βρίσκω στο κείμενο ουδέτερα ουσιαστικά σε -ι και τα γράφω εδώ.

2

Σκέφτομαι και άλλα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ι και τα γράφω εδώ.

Υπάρχουν ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε «ι», αλλά γράφονται με -υ. Θυμάσαι ποια; Σημείωσέ τα εδώ. Χρωμάτισε με κόκκινο χρώμα το -υ για να το θυμάσαι.

3

Παίξτε το παιχνίδι της τρίλιζας σε ζευγάρια. Ο ένας μαθητής/η μία μαθήτρια παίζει με το σύμβολο Ο, ο άλλος/η άλλη με το σύμβολο Χ.

Εναλλάξ, διαλέγετε μία λέξη από τον πίνακα και λέτε:

α) σε ποια πτώση βρίσκεται η λέξη,

β) αν είναι ενικός ή πληθυντικός,

γ) μία πρόταση με αυτήν τη λέξη.

Αν απαντήσετε σωστά, βάζετε το σύμβολό σας στην τρίλιζα!

Νικητής είναι όποιος κάνει τριάδα!

φίλου	φόβοι	λαγό
δρόμων	ήλιος	κυνηγών
λόγους	καιρού	κόσμου

1

Εξερευνώντας τη Φιλία

4

Συμπληρώνω τα κενά στις παρακάτω προτάσεις, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που δίνονται. Προσέχω να βάζω την κάθε λέξη στην πτώση και στον αριθμό που ταιριάζει.

φίλος - δεσμός - εχθρός - λαγός - μύθος - κυνηγός - θησαυρός

Οι κρύφτηκαν στους θάμνους αποφεύγοντας τους

Ο Αίσωπος μας διδάσκει αξίες μέσα από τους του.

Η φιλία είναι ένας πολύτιμος που παραμένει σημαντικός με το πέρασμα του χρόνου.

Οι δυνάμεις των ήταν μεγαλύτερες, γι' αυτό και κέρδισαν τη μάχη.

Οι τρεις έπαιζαν όλο το απόγευμα κυνήγι χαμένου

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1

Ψάχνω στο Εικονογραφημένο Λεξικό (Α', Β', Γ' δημοτικού) τη λέξη «φιλία» και συμπληρώνω τα κενά.

Φίλος

Σημασία:

Αντίθετο:

Συγγενικές λέξεις:

Ποια είναι η πρώτη λέξη της σελίδας και ποια η τελευταία;

..... και

Ποια λέξη προηγείται και ποια έπεται της λέξης «φιλία»;

..... και

Διάσημοι φίλοι

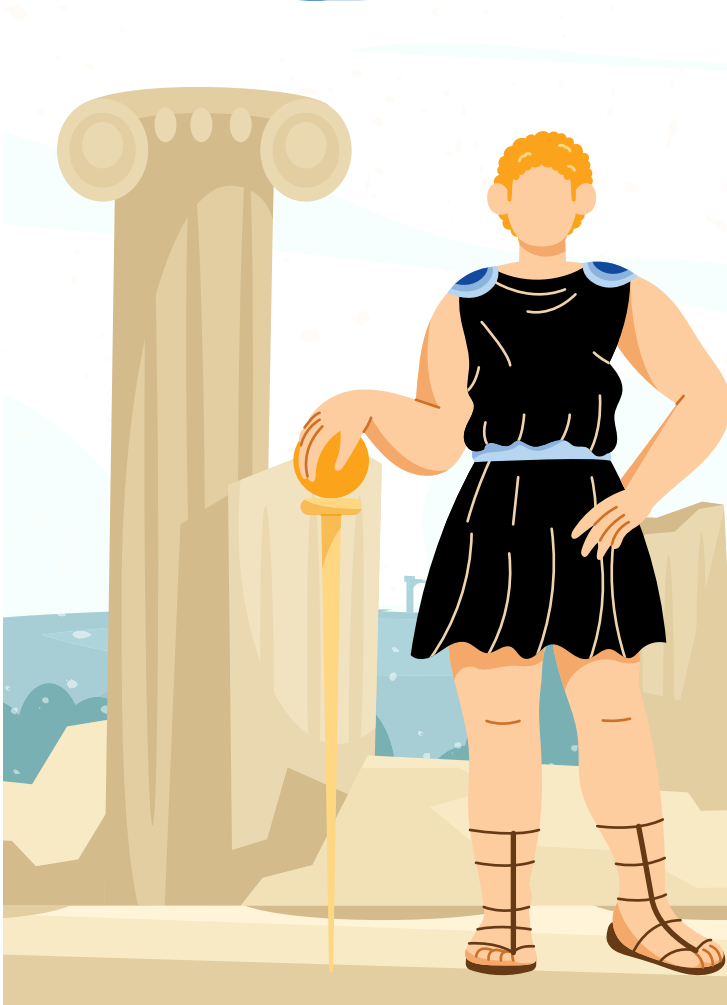
Μέγας Αλέξανδρος και Ηφαιστίωνας

Η φιλία ανάμεσα στον Μέγα Αλέξανδρο και τον Ηφαιστίωνα ήταν μια σχέση που ξεπερνούσε τα όρια της απλής φιλίας. Ο Μέγας Αλέξανδρος, ο άλλοτε ανυπέρβλητος κατακτητής, βρήκε στον ικανό και πιστό Ηφαιστίωνα έναν αξιόπιστο φίλο και σύμμαχο. Η τεχνική του Ηφαιστίωνα στην κατασκευή όπλων και πολεμικού εξοπλισμού αποδείχθηκε ανεκτίμητη για τον Αλέξανδρο κατά τις εκστρατείες του. Εκτός από τις επιτυχημένες πολεμικές στρατηγικές, η φιλία τους ήταν εμπλουτισμένη με σεβασμό και αμοιβαία εκτίμηση. Ο Ηφαιστίωνας, με τον ταλαντούχο του τρόπο, παρείχε στον Μέγα Αλέξανδρο όχι μόνο τα μέσα για την κατάκτηση, αλλά και μια πολύτιμη φιλία που έδωσε νόημα και στη λαμπρή του πορεία.

Αχιλλέας και Πάτροκλος

Η φιλία ανάμεσα στον Αχιλλέα και τον Πάτροκλο ήταν ένας αξεπέραστος δεσμός που έλαμπε με πάθος και αφοσίωση. Κατά τη διάρκεια του πολέμου της Τρωάδας, οι δυο τους ανέδειξαν τη φιλία τους σε κάτι πέραν της στρατηγικής συνεργασίας. Ο Πάτροκλος, συμπολεμιστής και στενός φίλος του Αχιλλέα, στεκόταν πάντα στο πλευρό του στις μάχες. Οι δυο τους μοιράζονταν χαρές και θλίψεις, καθιστώντας τη φιλία τους ανθεκτική και αδιαίρετη. Η θυσία του Πάτροκλου υπέρ του Αχιλλέα, στη μάχη με τον Έκτορα, αποτέλεσε ένα συγκλονιστικό παράδειγμα αφοσίωσης και αγάπης. Ο Αχιλλέας, αποκαρδιωμένος από τον χαμό του αγαπημένου του φίλου, ξεσπά σε μια οργή που προκαλεί την πτώση του Έκτορα. Η φιλία του Αχιλλέα με τον Πάτροκλο αναδείχθηκε ως ένα από τα συναισθηματικά βαθιά και αξιοσημείωτα κεφάλαια στη μυθολογία της αρχαίας Ελλάδας.

Λώρελ και Χάρντι («Χοντρός και Λιγνός»)

Η φιλία ανάμεσα στους κινηματογραφικούς ήρωες, Λώρελ και Χάρντι, ήταν μια αξεπέραστη κωμική συμμαχία που έχει αφήσει το αναμφισβήτητο στίγμα της στην ιστορία του κινηματογράφου. Ο Σταν Λώρελ και ο Όλιβερ Χάρντι, γνωστοί και ως «Καλλιτέχνες του Γέλιου», ενώνονταν από έναν μοναδικό συνδυασμό χιούμορ, ατυχίες και απερίγραπτη αγάπη. Ο Λώρελ, με τη χαρακτηριστική του αφέλεια και τον κομψό χαρακτήρα, συμπλήρωνε ιδανικά τον πιο σοβαρό Χάρντι, δίνοντας ζωή σε αστείες καταστάσεις και αναδεικνύοντας την αληθινή τους φιλία. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1920 μέχρι τη δεκαετία του 1950, η συνεργασία τους σε πάνω από 30 ταινίες και κωμικές σειρές έκανε τους Λώρελ και Χάρντι αγαπητούς στο κοινό παγκοσμίως. Η φιλία τους, που ξεπερνούσε τα πλαίσια της οθόνης, αποτέλεσε πηγή έμπνευσης και διασκέδασης για γενιές θεατών, καθιστώντας τους ένα αξεπέραστο δίδυμο στον κόσμο του χιούμορ και του θεάματος.

Χάρι Πότερ, Ερμιόνη Γκρέιντζερ και Ρον Ουέσλ

Η φιλία ανάμεσα στους λογοτεχνικούς ήρωες Χάρι Πότερ, Ερμιόνης και Ρον ξεπερνούσε τα όρια της μαγικής κοινότητας. Οι τρεις φίλοι, ο καθένας με τη δική του προσωπικότητα και τις ξεχωριστές ικανότητές του, συνεργάζονταν αρμονικά για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του κόσμου τους. Ο Χάρι, με τον γενναίο χαρακτήρα του, η Ερμιόνη, με την ευφυΐα της, και ο Ρον, με την πιστότητα και τον ζεστό του χαρακτήρα, συμπλήρωναν ο ένας τις δυνατότητες του άλλου. Η φιλία τους αποτελούσε τον πυρήνα της αντίστασης ενάντια στις δυνάμεις του σκοτεινού μάγου και κατέδειξε τη σημασία της αλληλεγγύης, της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας στήριξης. Μέσα από αυτή τη σχέση, η μαγεία της φαντασίας συνδέθηκε με την αλήθεια των συναισθημάτων, στέλνοντας ένα δυνατό μήνυμα για τη δύναμη της αληθινής φιλίας.

Παρακολουθούμε ένα επεισόδιο από τη σειρά «Χοντρός και Λιγνός». Συζητάμε στην τάξη ποια σκηνή μας έκανε να γελάσουμε περισσότερο.

Εργασία στην ολομέλεια της τάξης

1

Επιλέγουμε ένα από τα ζευγάρια διάσημων φίλων, βρίσκουμε πληροφορίες για τη φιλία τους και την παρουσιάζουμε στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας.

2

1. Κάστορας και Πολυδεύκης
2. Δάμωνας και Φειδίας
3. Άμποτ και Κοστέλο

4. Αστερίξ και Οβελίξ
5. Τσιπ και Ντέηλ
6. Μπόλεκ και Λόλεκ

Ομαδική εργασία διαφοροποιημένη - σχετικά δύσκολη

1. Αναζήτηση και συγκέντρωση πληροφοριών
2. Οργάνωση των πληροφοριών σε παρουσίαση PowerPoint
3. Δημιουργία αφίσας με τους ήρωες
4. Δημιουργία κόμικ
5. Θεατρική απόδοση (πολλαπλοί ρόλοι: σενάριο - κοστούμια - ηθοποιοί)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1

Από τα κείμενα που διαβάσαμε βρες τις υπογραμμισμένες φράσεις με συνεκφορές (επίθετο + ουσιαστικό) και γράψ' τες εδώ.

Τώρα, σκέψου έναν δικό σου φίλο ή μία δική σου φίλη.
Γράψε τρεις φράσεις με συνεκφορές (επίθετο + ουσιαστικό) που τον/την περιγράφουν.

1

Εξερευνώντας τη Φιλία

2

Βρίσκω ένα ουσιαστικό για κάθε επίθετο
(μπορώ να αλλάξω το γένος και τον αριθμό).

π.χ. (αληθινός) αληθινή φιλία

(αγαπητός)

(σκοτεινός)

(αμοιβαίος)

(πολεμικός)

(ταλαντούχος)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1

Βρίσκω στο κρυπτόλεξο τις λέξεις.

ΦΙΛΟΣ

ΦΙΛΙΑ

ΕΥΤΥΧΙΑ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

ΣΤΗΡΙΞΗ

ΤΥΧΕΡΟΣ

ΕΥΓΝΩΜΩΝ

ΧΑΡΑ

ΕΛΠΙΔΑ

Κ	Η	Π	Α	Λ	Λ	Η	Λ	Ε	Γ	Γ	Υ	Η
Ε	Τ	Ε	Σ	Χ	Τ	Ε	Ν	Ι	Ζ	Ο	Ν	Σ
Υ	Ρ	Λ	Δ	Τ	Α	Υ	Λ	Α	Ψ	Ε	Π	Δ
Γ	Φ	Π	Γ	Τ	Σ	Τ	Η	Ρ	Ι	Ξ	Η	Γ
Ν	Ι	Ι	Τ	Π	Υ	Υ	Ι	Ν	Ω	Π	Τ	Τ
Ω	Λ	Δ	Ω	Ω	Μ	Χ	Ο	Ο	Τ	Ι	Υ	Ω
Μ	Ο	Α	Ξ	Ν	Η	Ι	Ε	Κ	Ε	Ω	Λ	Ξ
Ω	Σ	Φ	Ι	Λ	Ι	Α	Τ	Ρ	Σ	Χ	Ι	Χ
Ν	Λ	Τ	Γ	Α	Φ	Υ	Α	Τ	Ο	Α	Γ	Α
Υ	Π	Ρ	Δ	Σ	Δ	Ω	Σ	Ε	Σ	Σ	Ο	Ρ
Ε	Μ	Π	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ	Υ	Ν	Η	Ν	Α

2

Οικογένεια λέξης φίλια.

Παράγωγες λέξεις

Σύνθετες λέξεις

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

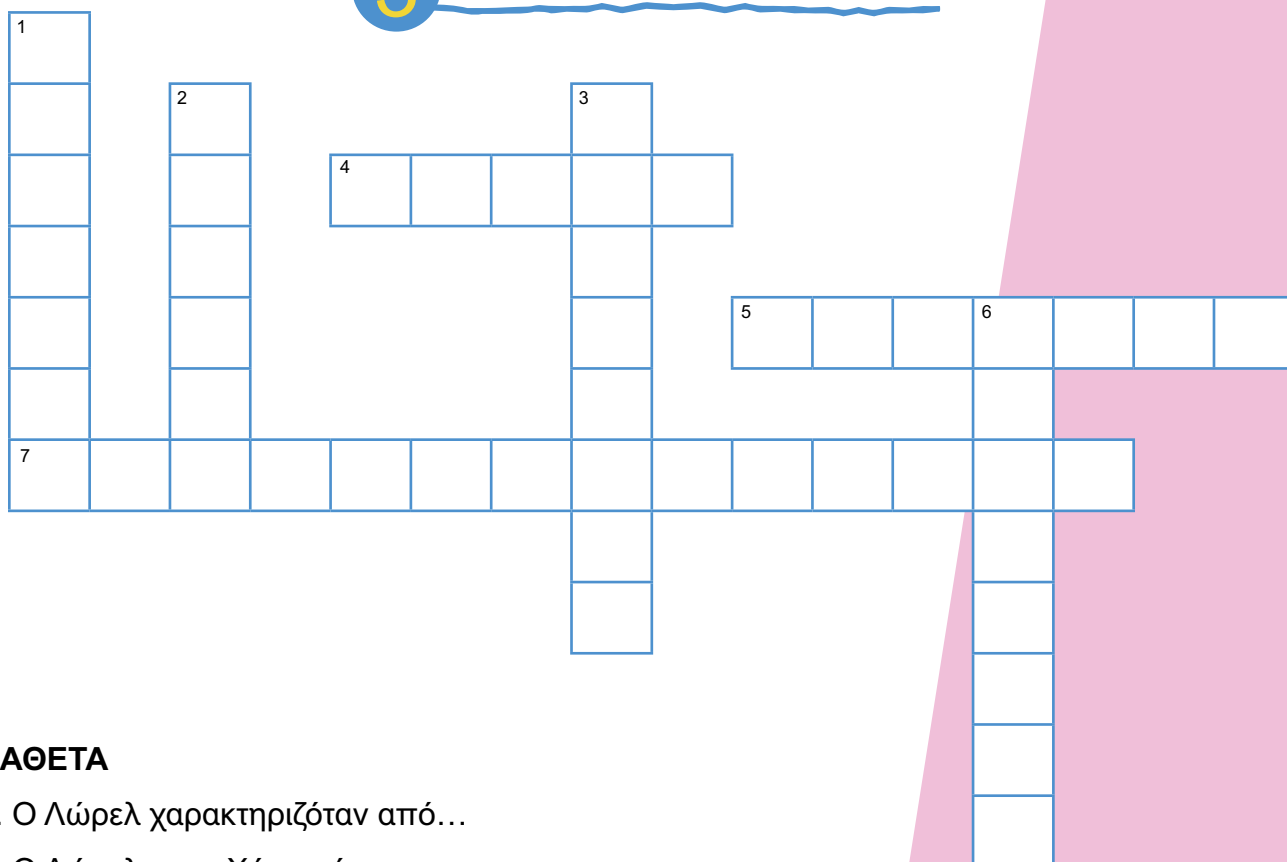
.....

.....

.....

3

Συμπληρώνω το σταυρόλεξο.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Ο Λώρελ χαρακτηριζόταν από...
2. Ο Λώρελ και ο Χάρντι ήταν ένα αζεπέραστο... γέλιου.
3. Ο Ηφαιστίωνας κατασκεύαζε όπλα και... εξοπλισμό.
6. Η φίλια του Μ. Αλεξάνδρου και του Ηφαιστίωνα διακατεχόταν από σεβασμό και... εκτίμηση.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

4. Ήταν ο Harry Potter, η Hermione και ο Granger Ron Weasley.
5. Ενώ ο Χάρντι ήταν πάντα...
7. Ήταν ο Αχιλλέας, όταν πέθανε ο Πάτροκλος.

Είπαν για τη φιλία ...

Όταν έχεις πολλούς φίλους, κανένας από αυτούς δεν είναι πραγματικά πολύ κοντά σου.
Όταν έχεις έναν μόνο φίλο, αυτός είναι πολύ κοντά σου.

Κ. Σ. Λιούις, «Το λιοντάρι, η μάγισσα και η ντουλάπα»

Τα πιο όμορφα πράγματα δε φαίνονται με τα μάτια, αλλά με την καρδιά.

Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ, «Ο Μικρός Πρίγκιπας»

Μην περπατάς πίσω μου, μπορεί να μη σε οδηγήσω. Μην περπατάς μπροστά μου, μπορεί να μην ακολουθήσω. Απλά περπάτα δίπλα μου και γίνε φίλος μου.

Albert Camus (Γάλλος συγγραφέας, 1913-1960)

Δεν καταστρέφω τους εχθρούς μου, όταν τους κάνω φίλους μου;

Abraham Lincoln (16ος Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, 1809-1861)

Ας είμαστε ευγνώμονες για τους ανθρώπους που μας κάνουν χαρούμενους, είναι οι χοητευτικοί κηπουροί που κάνουν την ψυχή μας να ανθίζει.

Marcel Proust, (Γάλλος συγγραφέας, 1871-1922)

Οι καλοί φίλοι είναι τα σπάνια κοσμήματα της ζωής: δύσκολο να τα βρούμε και αδύνατον να τα αντικαταστήσουμε!

Πατήρ Αθανάσιος Σιμωνοπετρίτης

1

Γράφω φράσεις που να σχετίζονται με τη φιλία.

Η κάθε πρόταση ξεκινάει με ένα από τα γράμματα της λέξης ΦΙΛΙΑ.

Φ

Ι

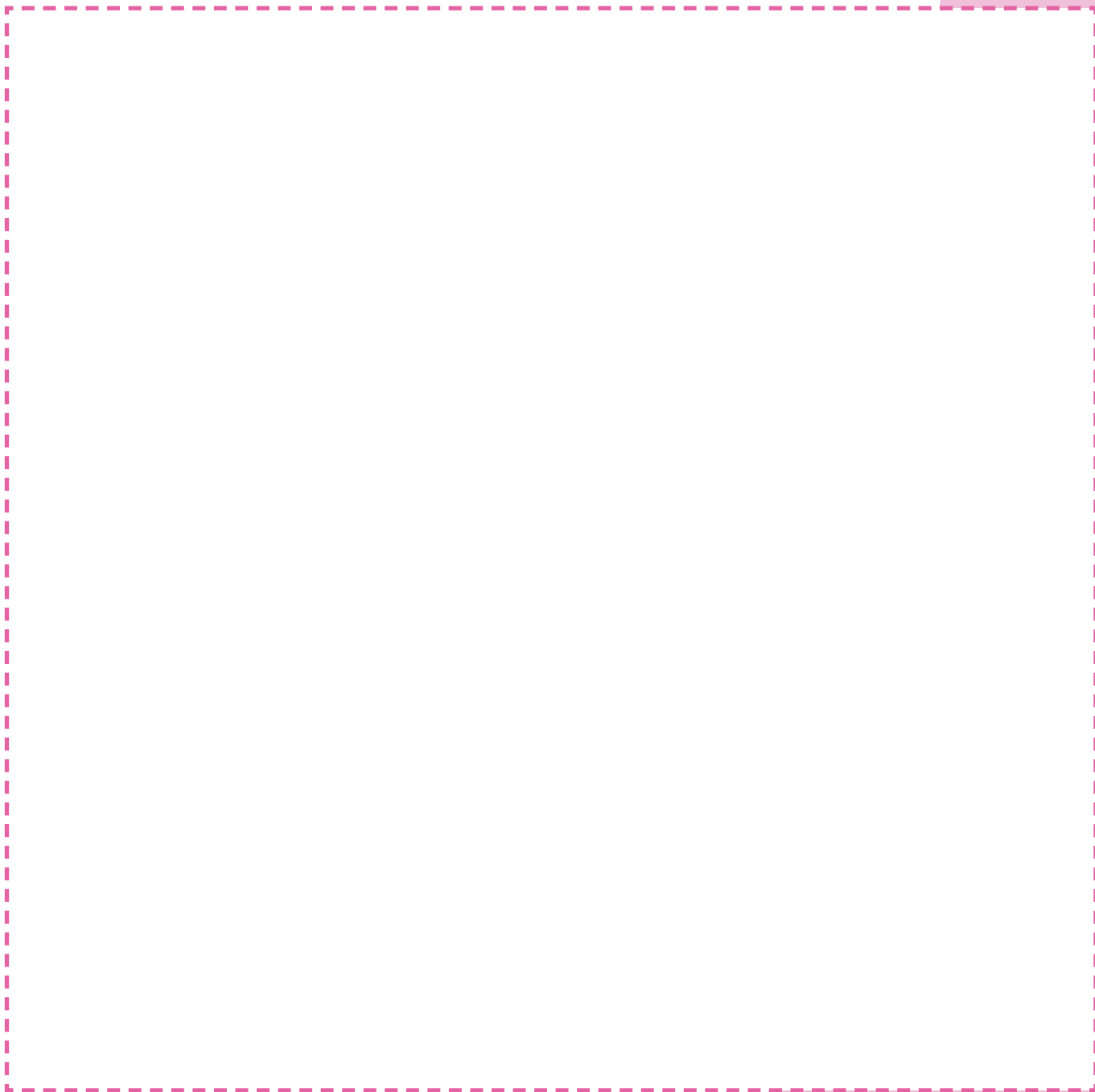
Λ

Ι

Α

2

Διαλέγω μία φράση από το διπλανό πλαίσιο και την ζωγραφίζω.
Σε μία μικρή παράγραφο επεξηγώ τι σκέφτομαι.

Ο μικρός πρίγκιπας

Ο Σαιντ-Εξυπερύ έγραψε το 1943, στη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου πόλεμου, το βιβλίο «Ο Μικρός πρίγκιπας». Ο αφηγητής κάνει αναγκαστική προσγείωση στην έρημο Σαχάρα και προσπαθεί να διορθώσει το αεροπλάνο του. Εκεί τον συναντά ο μικρός πρίγκιπας, ένα όμορφο αγόρι που έφυγε από τον μικρό ιδιωτικό του πλανήτη, επειδή πικράθηκε από το λουλούδι του, και βάλθηκε να γνωρίσει τον κόσμο. Ο πρίγκιπας περιπλανήθηκε σε διάφορους πλανήτες ώσπου έφτασε στη Γη. Σε αυτό το απόσπασμα τον παρακολουθούμε να γνωρίζει την αλεπού.

- Η ζωή μου είναι μονότονη. Κυνηγάω τις κότες, οι άνθρωποι κυνηγούν εμένα. Όλες οι κότες μοιάζουν, κι όλοι οι άνθρωποι μοιάζουν. Γι' αυτό λοιπόν βαριέμαι κάπως. Αν με ημερώσεις, όμως, η ζωή μου θα είναι σαν ηλιόλουστη. Θα γνωρίσω έναν κρότο από πατήματα που θα είναι διαφορετικός απ' όλους τους άλλους. Τ' άλλα πατήματα με κάνουν να χώνομαι κάτω απ' τη Γη. Το δικό σου θα με κάνει να βγαίνω έξω απ' τη φωλιά μου, σαν μια μουσική. Κι ύστερα κοίτα! Βλέπεις εκεί κάτω τα χωράφια με το στάρι; Εγώ δεν τρώω ψωμί. Το στάρι εμένα μου είναι άχρηστο. Τα χωράφια με το στάρι δε μου θυμίζουν τίποτα. Κι αυτό είναι κρίμα! Εσύ, όμως, έχεις μαλλιά χρώμα χρυσαφένιο. Θα είναι, λοιπόν, θαυμάσια όταν θα μ' έχεις ημερώσει! Το στάρι, που είναι χρυσαφένιο, θα με κάνει να σε θυμάμαι. Και θα μ' αρέσει ν' ακούω τον άνεμο μέσα στα στάχια...

Σώπασε η αλεπού και κοίταξε πολλή ώρα τον μικρό πρίγκιπα.

- Σε παρακαλώ..., ημερώσέ με, του είπε!

- Θέλω, βέβαια, της αποκρίθηκε ο μικρός πρίγκιπας, μα δε με παίρνει ο καιρός. Έχω ν' ανακαλύψω φίλους και πολλά πράγματα να γνωρίσω.

- Δε γνωρίζει κανείς παρά τα πράγματα που ημερώ-

νει, είπε η αλεπού. Οι άνθρωποι δεν έχουν πια καιρό να γνωρίσουν τίποτα. Τ' αγοράζουν όλα έτοιμα στα εμπορικά. Καθώς, όμως, δεν υπάρχουν εμπορικά που πουλάνε φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους. Αν θες έναν φίλο, ημερώσέ με!

- Τι πρέπει να κάνω; είπε ο μικρός πρίγκιπας.

- Πρέπει να έχεις μεγάλη υπομονή, αποκρίθηκε η αλεπού. Θα καθίσεις πρώτα κάπως μακριά μου, έτσι στο χορτάρι. Εγώ θα σε κοιτάζω με την άκρη του ματιού μου κι εσύ δε θα λες τίποτα. Τα λόγια είναι που κάνουν τις παρεξηγήσεις.

Αλλά, κάθε μέρα, θα μπορείς να κάθεσαι λιγάκι πιο κοντά...

Την άλλη μέρα ήρθε πάλι ο μικρός πρίγκιπας.

- Θα ήταν πιο καλά να έρχεσαι πάντα την ίδια ώρα, είπε η αλεπού. Αν έρχεσαι, λόγου χάρη, στις τέσσερις το απόγευμα, εγώ θ' αρχίζω από τις τρεις να είμαι ευτυχισμένη. Όσο θα περνάει η ώρα, τόσο εγώ θα νιώθω και πιο ευτυχισμένη. Στις τέσσερις πια, δε θα μπορώ να καθίσω και θα τρώγομαι, θ' ανακαλύψω την αξία της ευτυχίας. Αν έρχεσαι, όμως, όποτε και να 'ναι, δε θα ξέρω ποτέ ποια ώρα να φορέσω στην καρδιά μου τα καλά της...

Ο Μικρός Πρίγκιπας,
Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ

Ψάξτε στο Εικονογραφημένο Λεξικό (Α΄, Β΄, Γ΄ δημοτικού)
τη λέξη ήμερος και διαβάστε τη σημασία της λέξης.
Στη συνέχεια, φτιάξτε μια μικρή δική σας ιστορία
για ένα ζώακι που θα μπορούσατε να ημερώσετε.

Ομαδική
εργασία
διαφορο-
ποιημένη

1

Ποιο θα είναι
αυτό το ζώακι;
Το περιγράφουμε.

Με ποιον
τρόπο θα
το ημερώσουμε;
Γράφουμε ακρι-
βώς τι πρέπει να
κάνουμε.

Ζωγραφίζουμε
κάτι σχετικό με
την ιστορία μας.

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal dotted lines for text entry.

A large rectangular area with a dashed pink border, intended for drawing or illustration related to the story.

1

Εξερευνώντας τη Φιλία

2

Βρίσκω στο κρυπτόλεξο 10 λέξεις που σχετίζονται με την ιστορία.

ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ
 ΧΟΡΤΑΡΙ
 ΣΤΑΧΥΑ
 ΗΜΕΡΩΝΩ
 ΑΝΘΡΩΠΟΙ
 ΦΩΛΙΑ
 ΑΛΕΠΟΥ
 ΑΠΟΓΕΥΜΑ
 ΦΙΛΟΣ
 ΥΠΟΜΟΝΗ

Π	Δ	Ε	Φ	Ι	Λ	Ο	Σ	Κ	Θ	Η	Η	Μ	Ψ
Ε	Ρ	Ν	Ο	Κ	Υ	Ρ	Φ	Β	Ζ	Χ	Μ	Ω	Ο
Φ	Ω	Ι	Τ	Ε	Λ	Ι	Κ	Α	Δ	Φ	Ε	Ε	Α
Α	Ε	Ξ	Γ	Ξ	Ξ	Δ	Λ	Υ	Ω	Ω	Ρ	Α	Ν
Υ	Λ	Ω	Ρ	Κ	Κ	Ε	Ε	Ρ	Β	Τ	Ω	Τ	Θ
Π	Ι	Ε	Α	Ν	Ι	Ρ	Ι	Ι	Ε	Δ	Ν	Φ	Ρ
Ο	Κ	Ζ	Π	Χ	Ο	Π	Λ	Ο	Α	Ε	Ω	Υ	Ω
Μ	Κ	Α	Θ	Ο	Σ	Τ	Α	Χ	Υ	Α	Ν	Ν	Π
Ο	Λ	Γ	Φ	Υ	Υ	Α	Ν	Σ	Α	Α	Ι	Η	Ο
Ν	Ι	Γ	Ο	Ω	Ρ	Ε	Φ	Ζ	Ρ	Ψ	Α	Β	Ι
Η	Α	Ε	Ρ	Ω	Λ	Α	Π	Ο	Γ	Ε	Υ	Μ	Α
Ω	Σ	Φ	Τ	Η	Θ	Ι	Κ	Δ	Α	Ι	Φ	Ω	Β
Ψ	Δ	Λ	Χ	Ο	Ρ	Τ	Α	Ρ	Ι	Τ	Η	Ω	Ψ

3

Με τις λέξεις που βρήκα στο κρυπτόλεξο φτιάχνω καινούριες δικές μου προτάσεις.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

4

Για κάθε ουσιαστικό βρίσκω ένα επίθετο.
Προσέχω! Τα επίθετα είναι στο ίδιο γένος,
στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό με τα ουσιαστικά.

..... ψωμί	 μάτια
..... χορτάρι	 μαλλιά
..... φωλιά	 μέρα
..... στάχια	 βράδυ

5

Συμπληρώνω τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης.
Κάνω όποιες αλλαγές είναι απαραίτητες.

(πιλότος - φάρος - αεροσυνοδός - κηπουρός - βράχος)

Το φως των προστατεύει τα καράβια από τους επικίνδυνους

.....

Κατά τη διάρκεια της πτήσης, ζήτησα από την να μου φέρει έναν χυμό.

Οι των μαχητικών αεροσκαφών είναι γενναίοι και ατρόμητοι.

Ζητήσαμε από τον να κλαδέψει τις τριανταφυλλίες.

6

Συμπληρώνω τα γράμματα και τους τόνους που λείπουν.

Ο αδερφ.....ς μου αγόρασε ένα καρβέλ.... ψωμ.... και ένα κουλούρ..... από τ...ν φούρν.....

Ένα δάκρ.... κύλησε στο μάγουλ.... του, μόλις άκουσε τα δυσάρεστα νέα.

Ο ψαράς έπιασε μερικά μεγάλα ψάρ...α στα δίχτ....α του.

Η ομορφιά τ....ν κήπ....ν οφείλεται στην κοπιαστικ.... εργασία και αδιάκοπ.... φροντίδα τ....ν κηπουρ.....ν.

Υπάρχει μία έξοδ.....ς κινδύνου σε κάθε όροφ.... τ...ς πολυκατοικίας.

7

Διορθώνω τα ορθογραφικά λάθη που υπάρχουν στις παρακάτω προτάσεις. Κοιτάζω με πολλή προσοχή τις καταλήξεις και τα άρθρα.

Το χρυσαφένιο χρώμα από τα στάχια θα θυμίζει στην αλεπού των μικρών πρίγκιπα.

Οι αλεπού κοιτάζε των μικρό πρίγκιπα πολλοί ώρα.

Η άνθρωπη δεν έχουν πολλούς φίλους.

Η κότες κυνηγούν της αλεπούδες.

Η αλεπού θα είναι ευτυχισμένοι όταν την επισκέπτεται ο μικρός πρίγκιπας.

8

Εικονογραφώ τη φράση: «Πρέπει να έχεις μεγάλη υπομονή, αποκρίθηκε η αλεπού. Θα καθίσεις πρώτα κάπως μακριά μου, έτσι στο χορτάρι. Εγώ θα σε κοιτάζω με την άκρη του ματιού μου κι εσύ δε θα λες τίποτα. Τα λόγια είναι που κάνουν τις παρεξηγήσεις.»

Τι έμαθα σε αυτή την ενότητα;

1 το έμαθα άριστα

2 το έμαθα αρκετά

3 άρχισα να μαθαίνω

4 δεν το έμαθα καθόλου

Επίλεξε το χρώμα και τον αριθμό που αντιπροσωπεύει την αξιολόγησή σου στα βασικά θέματα της ενότητας.	1	2	3	4
Έμαθα τι είναι η φιλία.				
Έμαθα πόσο σημαντικοί είναι οι φίλοι στη ζωή μας.				
Έμαθα ότι συνεκφορά λέμε όταν έχουμε το επίθετο μαζί με το ουσιαστικό, στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση και τον ίδιο αριθμό.				

ΞΑΝΑΣΚΕΦΤΟΜΑΙ...

Μπορώ να περιγράψω έναν καλό μου φίλο ή μια καλή μου φίλη;

Έχω μάθει πέντε νέες λέξεις; Ποιες είναι;

Έχουμε συνεργαστεί καλά στην ομάδα μας; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε καλύτερα;

Λεξιλόγιο

Βασικές λέξεις ενότητας: φίλος, φιλία, φιλικός, βράδυ, δάκρυ, δίχτυ, στάχυ, ήμερος, ευτυχία, τυχερός, ευγνώμων, χαρά, ελπίδα.

Αντίθετες λέξεις: εχθρότητα, αντιπάθεια, μίσος, εχθρός.

Σχετικές λέξεις: αγάπη, συντροφικότητα, αλληλεγγύη, εμπιστοσύνη, στήριξη.

Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη

2

Χρονοπρογραμματισμός 4 εβδομάδων/ υποενοτήτων διδασκαλίας

1^η Διδακτική Υποενοότητα

Τι είναι πόλεμος;
Τι είναι ειρήνη;

2^η Διδακτική Υποενοότητα

Ιστορίες ειρήνης
και πολέμου.

ΕΞΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ
ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

4^η Διδακτική Υποενοότητα

Επανάληψη:
Η αξία της ειρήνης.

3^η Διδακτική Υποενοότητα

Πώς μπορούμε
να διατηρούμε
την ειρήνη;

Αναρωτιόμαστε...

Γιατί δεν μας αρέσει ο πόλεμος;

Γιατί επιλέγουμε την ειρήνη;

Τι θα μάθουμε;

- Να κάνουμε ειρήνη και όχι πόλεμο με τους ανθρώπους που βρίσκονται γύρω μας.
- Να χειριζόμαστε τα γένη των επιθέτων.
- Να περιγράφουμε ένα πρόσωπο.
- Να βάζουμε λέξεις σε αλφαβητική σειρά.
- Να χρησιμοποιούμε το λεξικό.
- Να κλίνουμε και να χειριζόμαστε ρήματα στον Ενεστώτα, τον Παρατατικό και τον Αόριστο.
- Να γράφουμε επίσημη και ανεπίσημη επιστολή.
- Να γράφουμε σωστά τα ρήματα σε -ίζω, -ώνω, -αίνω, -εύω και τις εξαιρέσεις τους.
- Να βρίσκουμε πληροφορίες μέσα στο κείμενο.

Κεντρική έννοια

Ειρήνη

Έννοιες - κλειδιά

ηρεμία

αρμονία

φιλία

συνεργασία

ασφάλεια

Σχετικές έννοιες

αγάπη

συνεννόηση

ενότητα

αλληλεγγύη

καλοσύνη

Βλέπουμε, σκεφτόμαστε, αναρωτιόμαστε
(Ψηφιακό Μαθησιακό Αντικείμενο)

Βλέπουμε και συζητάμε το πρώτο και δεύτερο βιντεάκι.
Σε ποιο βιντεάκι θα ήθελε να βρίσκεται ο καθένας και η καθεμιά μας;

Γράφουμε ποια λέξη μας έρχεται στο νου βλέποντας τα βιντεάκια. Αναρωτιόμαστε πώς να σχετίζονται τα βιντεάκια με το τι θα μάθουμε στην ενότητα αυτή.

1ο βίντεο

Ποια λέξη σου έρχεται στον νου;

.....

2ο βίντεο

Ποια λέξη σου έρχεται στον νου;

.....

Μέλη και Μελέκ

[...] Εκείνο το βράδυ είχα τον πρώτο και πιο έντονο επιπόνη της ζωής μου. Μια μάγισσα με μεγάλη, χοντρή και γαμψή μύτη, που στην άκρη της είχε μια γιγάντια ελιά, όπως αυτές που μας έλεγε η γιαγιά στις αστείες ιστορίες της, είχε έρθει στο σπίτι μας και είχε στρογγυλοκαθίσει στην πολυθρόνα του παππού. Αυτό δεν ήταν καθόλου αστείο. Προσπαθούσα στο όνειρό μου να τη διώξω χτυπώντας τη με τη μυθοσκοτώστρα της γιαγιάς, μα εκείνη δεν έφευγε με τίποτα. Κι όχι μόνο δεν έφευγε, αλλά ήθελε να μας διώξει και από το σπίτι μας. Αργότερα, βέβαια, θα καταλάβαινα πως η καταστροφή δεν ήταν μια χριά μάγισσα, μα σκέτη καταστροφή. Καταστροφή όνομα και πράγμα. Από αυτές τις ανεπανάρθωτες, που στο πέρασμά τους τα διαλύουν όλα.

Ήταν ΠΟΛΕΜΟΣ. [...]

Ήταν η αρχή του πολέμου. Ενός πολέμου που, όπως όλοι οι πόλεμοι για τους οποίους είχαμε διαβάσει στην ιστορία, ήταν άδικος και κακός. Οι άνθρωποι είχαν βάλει στην άκρη όλα εκείνα που τους ένωναν και θυμήθηκαν ξαφνικά εκείνα τα λίγα που τους χώριζαν. Οι άνθρωποι πάντα προσπαθούν να κατακτήσουν κι άλλα. Έτσι, σε αυτόν τον πόλεμο όσοι ήμασταν Έλληνες έπρεπε να φύγουμε από τα σπίτια μας. [...]

Λίγες μέρες αργότερα είχαμε πια καταλάβει πως δεν μας απέμενε πολύς καιρός στο Αϊδίνιο.

Στον φούρνο πήγαινε πια μόνο ο παππούς. Ο μπαμπάς πηγαίνοερχόταν αμήχανα μια στο σπίτι, μια στον κήπο και μια στον δρόμο να συνομιλεί με τους γείτονες. Όλα τα χρήματά μας ο μπαμπάς τα τοποθέτησε σε έναν μεγάλο τενεκέ και τα έθαψε κάτω από την πιο γέρική συκιά του κήπου, ακριβώς κάτω από την κρεμαστή ξύλινη κούνια μου. Εκείνη την κούνια που με έβαζε η Διδώ και με κουνούσε δυνατά λέγοντάς μου να τεντώνω πολύ ψηλά τα πόδια μου όταν ανέβαινα, και να τα μαζεύω σαν να κάθομαι πάνω τους όταν κατέβαινα. Ήταν επικίνδυνο να τα πάρουμε μαζί, γιατί, αν μας έλεγχαν, θα μας τα έπαιρναν όλα, αλλά και επίφοβο να τα αφήσουμε στο σπίτι, αφού κανείς δεν θα ήταν εκεί για να τα φυλάξει...

Το επόμενο πράγμα που θυμάμαι έντονα είναι το χέρι της μαμάς να με τραβάει βιαστικά. Ίσα που πρόλαβα να ρίξω μια τελευταία ματιά στο σπίτι που γεννήθηκα και μεγάλωσα πριν με σηκώσει σφιχτά στην αγκαλιά της και ακολουθήσουμε δακρυσμένες τον μπαμπά. Η μαμά είχε πει πως δεν θα μπορούσαμε να πάρουμε τα πράγματά μας μαζί, αλλά θα επιστρέφαμε μετά από λίγο καιρό να τα πάρουμε. Το μόνο πράγμα που ζήτησα ήταν να πάρω μαζί ήταν η Μελέκ. Δεν θα μπορούσα να φύγω χωρίς αυτή.

**Μέλη και Μελέκ, Βάνα Μαυρίδου,
Εκδόσεις Διόπτρα**

1

Ζωγραφίζω τον πόλεμο, όπως τον είδε στον ύπνο της η Μέλη.

2

Κάνουμε διάλογο για τα σημαντικά για μας αντικείμενα.

Δουλέψτε σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες.

Φανταστείτε ότι πρέπει να φύγετε γρήγορα από το σπίτι σας, όπως η Μέλη.

Τι θα παίρνατε μαζί σας και γιατί;

Κάθε μαθητής/μαθήτρια λέει δυνατά στους άλλους:

- Ποια 2–3 αντικείμενα θα έπαιρνε μαζί του/της;
- Γιατί επιλέγετε τα αντικείμενα αυτά;
- Έχετε επιλέξει ίδια αντικείμενα; Γιατί;

Συζητήστε για τις επιλογές σας με τα άλλα ζευγάρια/ομάδες της τάξης.

Στο κείμενο αναφέρεται πως η καλύτερη φίλη της Μέλης είναι η Διδώ. Πρόκειται για τη γνωστή συγγραφέα Διδώ Σωτηρίου. Αναζητούμε πληροφορίες στο διαδίκτυο και συμπληρώνουμε τα βασικά στοιχεία.

Όνομα:

Ημερομηνία γέννησης:

Τόπος γέννησης:

Ονοματεπώνυμο γονέων:

Σπουδές:

Επάγγελμα:

Βιβλία που έγραψε:

.....

.....

.....

.....

(*Συμπληρώνω κάποιο στοιχείο που μου έκανε εντύπωση ή το θεωρούμε σημαντικό για τη ζωή της.)

Βρίσκω στο κείμενο τα επίθετα που ταιριάζουν στα παρακάτω ουσιαστικά.

Εκείνο το βράδυ είχα τον πιο εφιάλτη της ζωής μου.

Η γιαγιά έλεγε ιστορίες.

Η μάγισσα είχε, και μύτη.

Όπως όλοι οι πόλεμοι, έτσι και αυτός ήταν και

Ο μπαμπάς έβαλε τα χρήματά μας σε έναν τενεκέ και τα έθαψε κάτω από την συκιά του κήπου, κάτω από την κούνια μου.

Κόψτε και φτιάξτε τον κύβο (θα σας βοηθήσει το ψηφιακό μαθησιακό αντικείμενο, στο οποίο θα βρείτε ένα φύλλο εργασίας με το σχήμα, όπως φαίνεται παρακάτω). Στην κάθε πλευρά κολλήστε τις οδηγίες που θα βρείτε παρακάτω. Ο/η δάσκαλος/-α έχει ετοιμάσει κάρτες με επίθετα.

Πώς παίζεται το παιχνίδι:

- Οι μαθητές/-τριες παίζουν σε ομάδες.
- Στην ομάδα, ο/η κάθε μαθητής/-τρια ρίχνει τον κύβο και τραβά μία κάρτα με επίθετο.
- Απαντά στην ερώτηση της πλευράς που έτυχε, σύμφωνα με το επίθετο της κάρτας.
- Αν απαντήσει σωστά, κερδίζει 1 πόντο.
- Όποιος/-α φτάσει πρώτος/-η στους πέντε πόντους, είναι ο νικητής ή η νικήτρια της ομάδας!

Οδηγίες στις πλευρές του κύβου:

1. Πες το σε άλλο γένος!

Πες το επίθετο που έτυχε σε άλλο γένος.

Παράδειγμα: *γρήγορος* → *γρήγορη*

2. Και τα τρία τώρα!

Πες το επίθετο και στα τρία γένη.

Παράδειγμα: *όμορφος* – *όμορφη* – *όμορφο*

3. Φτιάξε πρόταση!

Χρησιμοποίησε το επίθετο σε μια πρόταση.

Παράδειγμα: *Ο σκύλος είναι γενναίος.*

4. Βρες το ταίρι!

Η ομάδα σου λέει ένα ουσιαστικό. Εσύ βρίσκεις ένα επίθετο που του ταιριάζει.

Παράδειγμα: *ουσιαστικό* → *ποδήλατο*, *επίθετο* → *καινούριο*

5. Αντίστροφο ταίρι!

Η ομάδα σου λέει ένα επίθετο. Εσύ βρίσκεις ένα ουσιαστικό που του ταιριάζει.

Παράδειγμα: *επίθετο* → *νόστιμο*, *ουσιαστικό* → *φαγητό*

6. Όλα μαζί!

Πες το επίθετο στα τρία γένη και φτιάξε μία πρόταση με κάθε γένος.

Παράδειγμα: *δυνατός* – *δυνατή* – *δυνατό*

Ο αθλητής είναι δυνατός. Η μαμά είναι δυνατή. Το παιδί είναι δυνατό.

δείγμα αναπτύγματος κύβου

Χρησιμοποιώ τις φράσεις που σκέφτηκα στην προηγούμενη άσκηση και σε μία μικρή παράγραφο περιγράφω τη Μέλη.

Θυμάμαι...

Όταν περιγράφω κάποιον/κάποια, ξεκινάω από πάνω και προχωράω προς τα κάτω.

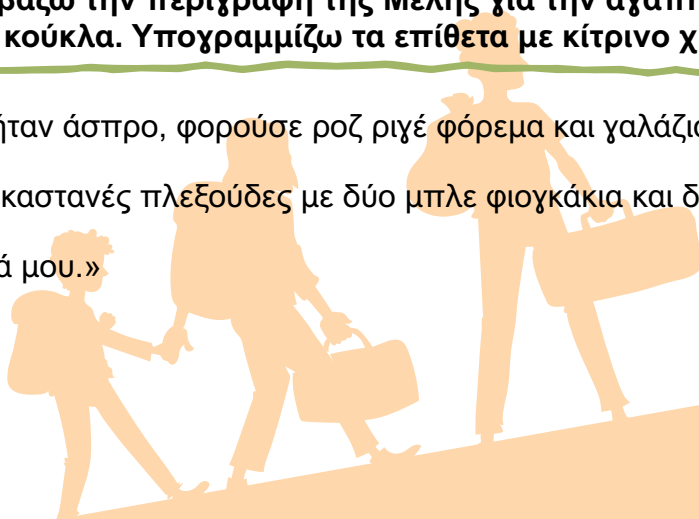
7

Διαβάζω την περιγραφή της Μέλης για την αγαπημένη της κούκλα. Υπογραμμίζω τα επίθετα με κίτρινο χρώμα.

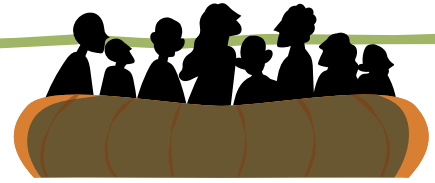

«...Το σώμα της ήταν άσπρο, φορούσε ροζ ριχέ φόρεμα και χαλάζια παπουτσάκια.

Είχε δύο μακριές καστανές πλεξούδες με δύο μπλε φιογκάκια και δύο μάτια μεγάλα και μαύρα σαν τα δικά μου.»

Φτου ξελύπη

«Να μάθεις να πετάς ούτε πολύ ψηλά ούτε πολύ χαμηλά!» μου έλεγε πάντα η μαμά, όποτε της έλεγα πως όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω πιλότος και να μάθω να πετώ. Αυτό σκέφτομαι όλη αυτή την ώρα που νιώθω τις πλάτες μου βαριές, σαν πεταλούδα που βράχηκαν τα φτερά της και δεν είναι σίγουρη πώς θα μπορέσει να ξαναπετάξει. Για να ξεχαστώ, αρχίζω να μετρώ: μία, δύο, τρεις, τέσσερις... πολλές μέρες, πάλι χάνω το μέτρημα. Πόσες μέρες λείπω από το σπίτι, από τη μαμά και τον μπαμπά; Πόσες μέρες έχω να ακούσω τους πρωινούς θορύβους της μαμάς όταν ετοιμάζει πρωινό, τα κλειδιά στην πόρτα και τον ήχο από τις σελίδες του βιβλίου που διαβάζει πριν πέσει για ύπνο. Όλα γρήγορα και λίγο ξαφνικά έγιναν. Πώς γίνεται τη μία στιγμή να είναι οι άνθρωποι μαζί και ύστερα από λίγο όχι; Γίνεται. Εμένα μου συνέβη. Με διώξανε μαζί με την Καλίντα για να σωθούμε και αγκαλιαστήκαμε σφιχτά, πιο σφιχτά από αυτό που αντέχαμε, τόσο που μας κόπηκε η ανάσα, γιατί δεν ξέραμε πότε θα ξαναγκαλιαστούμε. Κι εκείνοι έμειναν πίσω με την υπόσχεση να μας βρουν όπου και να είμαστε...

Λίβανος, Τουρκία και τώρα η κουκίδα που αρχίζει να φαίνεται νησί, η Ελλάδα. Άλλη μία φορά προσπαθήσαμε, αλλά δεν τα καταφέραμε και μας γύρισαν πίσω. Έπρεπε να φύγουμε από την πατρίδα μας, παρόλο που την αγαπούσαμε, γιατί ήταν πια άρρωστη και δεν μπορούσε να μας κρατήσει κοντά της. Βηρυτός, Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Μυτιλήνη, ο γύρος του κόσμου για μένα που δεν έχω ξαναταξιδέψει πότε. Θυμάμαι πρόσωπα που συνάντησα μέχρι εδώ, έμαθα να ξεχωρίζω τους φίλους και τους όχι πολύ φίλους. Δεν χαμογελάνε με τον ίδιο τρόπο. Και σε όλο αυτό το ταξίδι ένιωσα άσχημα, σαν κλέφτρα που μπαίνει από το παράθυρο και μάλιστα το κλειστό. Το είπα στην Καλίντα και μου απάντησε: «Ανοησίες, δεν κλέβεις κανέναν!» Δε νομίζω ότι καταλαβαίνει πώς νιώθω ή κάνει πως δεν καταλαβαίνει. Αν ερχόντουσαν ξένοι άνθρωποι στον τόπο μου που μιλούσαν άλλη γλώσσα, είχαν άλλη θρησκεία και ντύνονταν αλλιώς από μένα,

νομίζω πως δε θα ήξερα πώς να τους φερθώ και πώς να τους μιλήσω, θα ένιωθα άβολα, ίσως και να μην τους ήθελα καθόλου, να τους φοβόμουν. Είναι, όμως, διαφορετικά να είσαι αυτός που φοβούνται, είναι φόβος αλλιώτικος, αλλά με κάποιον τρόπο ο ίδιος. Τι παράξενα πράγματα... κι εγώ που νόμιζα ότι ο φόβος είναι ένας, πολλοί είναι τελικά οι φόβοι και έχουν ένα σωρό χρώματα!

«Νουρ, ξύπνα!» μου φωνάζει η Καλίντα με αγωνία και δεν μπορεί να καταλάβει πως ο μόνος τρόπος για να κολυμπώ και να προχωρώ προς την ακτή είναι να την ονειρεύομαι πια, με τα μάτια μου κλειστά. «Νουρ, άνοιξε τα μάτια σου!» μου ξαναφωνάζει αυστηρά κι εγώ συνέρχομαι. Γη, στεριά, άνθρωποι, φωνές, βουητό, χαρά, λύπη, ανακούφιση, νερό, αλάτι, η γλώσσα μου και η γλώσσα τους, άλλοι ήχοι άγνωστοι, όλα μαζί. Θα τα ξεχωρίσω μετά με την ησυχία μου. Κρατώ στα χέρια μου ακόμη το σχοινί της βάρκας και δεν το αφήνω, αν δε βεβαιωθώ πως είναι πια κενή, ελαφριά, αδειανή, από τους πολλούς φοβισμένους ανθρώπους, κι αυτοί, ασφαλείς, να πατούν στεριά.

Κι ύστερα πια ηρέμησα και αισθάνθηκα ζεστά μέσα στην κουβέρτα που μου έριξαν στους ώμους. Και έκλεψα λίγο, μια στιγμούλα, και έκλεισα τα μάτια μου και ένιωσα όπως στο κρεβάτι μου, στα αφράτα μου σκεπάσματα, όπως τότε που δεν ήθελα να ξυπνήσω για προπόνηση, να κοιμηθώ λίγο ακόμα κι ως γέμιζε το στόμα μου γατίσιες τρίχες...

Ξένοι μας έδωσαν ρούχα, φαγητό, νερό, χώρο να ξεκουραστούμε και αγάπη, παράξενη αγάπη, όχι από εκείνη που έχει μέσα της λύπη και σε κάνει να νιώθεις ντροπή, από την άλλη, την καθαρή, που αν τη ζωγράφιζα θα ήταν λευκή με κόκκινο φιόγκο. Από εκείνη που σου αφήνει μια ωραία γλυκιά γεύση στο στόμα, σαν σιροπιαστό γλυκό, που όμως δεν μπορείς να την κρατήσεις για πάντα.

**Φτου Ξελύπη, Μαριέττα Κόντου,
Εκδόσεις Μεταίχμιο**

1

Διαβάζω και Ζωγραφίζω.

«...κι εγώ που νόμιζα ότι ο φόβος είναι ένας, πολλοί είναι τελικά οι φόβοι και έχουν ένα σωρό χρώματα...»

Ζωγραφίζω τους δικούς μου φόβους.

2

Βρίσκω στοιχεία από το κείμενο και απαντάω.

2α. Στη δεύτερη παράγραφο βρίσκω τα ονόματα των χωρών και των πόλεων και τα γράφω εδώ.

2β. Τώρα τα γράφω με αλφαβητική σειρά.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ενεργητική Φωνή – Ρήματα σε δράση!

Τι κάνουμε: Θα εξασκηθούμε στους χρόνους των ρημάτων (Ενεστώτας, Παρατατικός, Αόριστος) με τη βοήθεια μιας τρίλιζας.

Θα σκεφτούμε πότε γίνεται κάτι; Ας μελετήσουμε τη χρονογραμμή των χρόνων.

Χρονογραμμή των χρόνων

ΠΡΙΝ (συνεχώς)

Παρατατικός

π.χ. Η Μαρία έπαιζε.

ΤΩΡΑ

Ενεστώτας

Η Μαρία παίζει.

ΠΡΙΝ (μια φορά)

Αόριστος

Η Μαρία έπαιξε.

1

Μαθαίνουμε παίζοντας τρίλιζα.

Ομαδική εργασία,
στην ολομέλεια
της τάξης

Ο/Η δάσκαλος/-α παρουσιάζει την τρίλιζα στην τάξη.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες απαντούν προφορικά στις ερωτήσεις της τρίλιζας, προσπαθώντας να σχηματίσουν **τρεις σωστές απαντήσεις στη σειρά** (οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια).

Ο/Η δάσκαλος/-α δίνει άμεση ανατροφοδότηση, εξηγεί, διορθώνει όπου χρειάζεται και ενθαρρύνει τις προσπάθειες των μαθητών.

Η Τρίλιζα με τα ρήματα στην Ενεργητική Φωνή

1. Γράψε ένα ρήμα σε Ενεστώτα και φτιάξε μία πρόταση.	2. Βρες ένα ρήμα από το κείμενο και πες το στον Παρατατικό.	3. Συμπλήρωσε: Χτες, εγώ _____ (π.χ. διαβάζω).
4. Πες ένα ρήμα που κάνει κάποιος κάθε μέρα.	5. Γράψε ένα ρήμα στον Αόριστο και πες τι έκανες χτες.	6. Υπογράμμισε δύο ρήματα στο κείμενο και γράψε σε ποιον χρόνο είναι.
7. Φτιάξε μία πρόταση με το ρήμα «τρέχω» στον Παρατατικό.	8. Πες ένα ρήμα που δείχνει τι κάνει η μαμά σου συχνά και πες το σε τρεις χρόνους.	9. Κάνε παντομίμα ένα ρήμα και άσε την ομάδα σου να μαντέψει σε ποιον χρόνο το κάνεις!

Κάθε ομάδα συμπληρώνει τη δική της τρίλιζα, γράφοντας τις απαντήσεις στην παρακάτω τρίλιζα για συμπλήρωση. Στη συνέχεια, οι ομάδες ανταλλάσσουν τις τρίλιζες και κάνουν διορθώσεις.

Τρίλιζα για συμπλήρωση		
1.	2.	3.
4.	5.	6.
7.	8.	9.

Συμπληρώνω τα κενά με ρήματα που δίνονται στον Αόριστο και στο κατάλληλο πρόσωπο.

γεμίζω - αποχαιρετώ - βοηθώ - φτιάχνω - κάνω

..... φυλλάδια με τη φάτσα της Κιταμπάν και οι άνθρωποι μας
 στη μετάφραση του κειμένου σε τρεις γλώσσες. Όλο το νησί με το
 δικό μου σχέδιο. ότι ήταν δυνατόν, αλλά έπρεπε να συνεχίσουμε το ταξίδι
 μας. τον Μύρωνα με την ελπίδα ότι θα την έβρισκε αυτός για μας.

4

Με την ομάδα μας, διαβάζουμε τις προτάσεις και υπογραμμίζουμε τα ρήματα. Στη συνέχεια, άλλοι συμπληρώνουν την εργασία 4α και άλλοι την εργασία 4β. Όταν τελειώσουμε, συζητάμε όλοι μαζί και διορθώνουμε τα λάθη μας.

Ομαδική εργασία
διαφοροποιημένη

4α

Υπογραμμίστε τα ρήματα και ξαναγράψτε τις προτάσεις στους άλλους δύο χρόνους.

Ενεστώτας: *Κρατώ στα χέρια μου το σχοινί της βάρκας και δεν το αφήνω.*

Παρατατικός:

Αόριστος:

Ενεστώτας:

Παρατατικός:

Αόριστος: *Σε όλο αυτό το ταξίδι ένιωσα άσχημα, σαν κλέφτρα που μπαίνει από το παράθυρο.*

Ενεστώτας:

Παρατατικός: *Έκλεινα τα μάτια μου και ένιωθα όπως στα αφράτα μου σκεπάσματα.*

Αόριστος:

4β

Αντιστοιχίστε τα ρήματα με τους χρόνους.

γυρίζω

δίνετε

μεγάλωνες

γέμισα

μαθαίνει

πετούσαν

Ενεστώτας

Παρατατικός

Αόριστος

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Παθητική Φωνή – Ρήματα που... δέχονται τη δράση!

Τι κάνουμε: Θα εξασκηθούμε στους χρόνους των ρημάτων στην παθητική φωνή (Ενεστώτας, Παρατατικός, Αόριστος) με τη βοήθεια μιας τρίλιζας.

Θα σκεφτούμε: Ποιος δέχεται τη δράση; Πότε συμβαίνει; Πάμε να δούμε πρώτα τη χρονογραμμή!

Χρονογραμμή της Παθητικής Φωνής

ΠΡΙΝ (συνεχώς)

Παρατατικός

π.χ. Το γράμμα *γραφόταν*.

ΤΩΡΑ

Ενεστώτας

Το γράμμα *γράφεται*.

ΠΡΙΝ (μια φορά)

Αόριστος

Το γράμμα *γράφηκε*.

1

Μαθαίνουμε παίζοντας τρίλιζα.

Ομαδική εργασία,
στην ολομέλεια
της τάξης

Ο/Η δάσκαλος/-α παρουσιάζει την τρίλιζα στην τάξη.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες απαντούν προφορικά στις ερωτήσεις της τρίλιζας, προσπαθώντας να σχηματίσουν **τρεις σωστές απαντήσεις στη σειρά** (οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια).

Ο/Η δάσκαλος/-α δίνει άμεση ανατροφοδότηση, εξηγεί, διορθώνει και ενθαρρύνει.

Η Τρίλιζα με τα ρήματα στην Παθητική Φωνή

1. Φτιάξε πρόταση με το ρήμα «χρωματίζομαι» στον Ενεστώτα.	2. Πες τι συμβαίνει: Το τετράδιο _____ (γράφεται/γραφόταν/γράφηκε);	3. Βρες ένα ρήμα στην παθητική φωνή στο κείμενο και πες σε ποιον χρόνο είναι.
4. Φτιάξε πρόταση με το ρήμα «ντύνομαι» στον Παρατατικό.	5. Πες τι συνέβη: Το σπίτι _____ (βάφεται/βάφονταν/βάφτηκε).	6. Συμπλήρωσε: Χτες, εγώ _____ από τον φίλο μου (π.χ. βοηθήθηκα).
7. Πες ένα ρήμα στην παθητική φωνή που χρησιμοποιείται συχνά στο σχολείο.	8. Δώσε ένα ρήμα της παθητικής φωνής και πες το στους τρεις χρόνους.	9. Κάνε παντομίμα ένα ρήμα (π.χ. «ντύνομαι») και η τάξη μαντεύει σε ποιον χρόνο είναι!

2

Συνεχίζουμε σε ομάδες!

Κάθε ομάδα συμπληρώνει τη δική της τρίλιζα, γράφοντας τις απαντήσεις στην παρακάτω τρίλιζα για συμπλήρωση. Στη συνέχεια, οι ομάδες ανταλλάσσουν τις τρίλιζες και κάνουν διορθώσεις.

Τρίλιζα για συμπλήρωση		
1.	2.	3.
4.	5.	6.
7.	8.	9.

3

Υπογραμμίζω τα ρήματα και ξαναγράφω τις προτάσεις στους άλλους δύο χρόνους.

Ενεστώτας: Έρχονται ξένοι άνθρωποι στον τόπο μου και ντύνονται αλλιώς από μένα.

Παρατατικός:

Αόριστος:

Ενεστώτας:

Παρατατικός:

Αόριστος: Αγκαλιαστήκαμε τόσο σφιχτά που μας κόπηκε η ανάσα.

Ενεστώτας:

Παρατατικός: Αισθανόμουν ζεστά μέσα στην κουβέρτα μου.

Αόριστος:

χαίρονται

ντυθήκαμε

στολιζόμουν

φαίνεσαι

ξεκουράστηκε

κοβόμουν

Ενεστώτας

Παρατατικός

Αόριστος

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ψάχνω στο Εικονογραφημένο Λεξικό (Α΄, Β΄, Γ΄ δημοτικού) τις παρακάτω λέξεις και συμπληρώνω τον πίνακα.

ΛΕΞΗ	ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΑΝΤΙΘΕΤΟ	ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ
υπόσχεση				
*				
θρησκεία				
*				
αγωνία				
*				
κηπουρός				
*				

*Φτιάχνω μία δική μου πρόταση με την κάθε λέξη.

Η πόλη που έδωσε τον πόλεμο

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μία πόλη με δρόμους, μια στρογγυλή και μια τετράγωνη πλατεία, ένα άγαλμα, ένα σιντριβάνι, ταχυδρομείο και ένα πάρκο. Τι είναι αυτό που την κάνει τόσο διαφορετική;

Οι δρόμοι μπορούν να αλλάζουν τις διαδρομές τους και να στρίβουν όπου θέλουν. Στη μεγάλη στρογγυλή πλατεία υπάρχει ένα τεράστιο μαρμάρينو άγαλμα με μεγάλη μύτη, σκυθρωπό βλέμμα και ύφος μεγάλου στρατηλάτη. Όταν το κοιτάνε δύο ή τρεις άνθρωποι, τότε ροδοκοκκινίζουν τα μάγουλά του από ντροπή και χασκογελάει. Και το σιντριβάνι με κρυστάλλινο νερό πηγής είναι ζωντανό. Αν πλησιάσεις το ραδιοφωνάκι, οι πίδακες νερού θα αρχίσουν να χορεύουν με τη μουσική. Το πάρκο είναι γεμάτο με δέντρα που ξέρουν να λένε παραμύθια. Το καθένα και διαφορετικό και πρέπει να πας πολύ κοντά και να κολλήσεις το αυτί σου στον κορμό τους για να τα ακούσεις. Το ταχυδρομείο έχει κίτρινο χρώμα, όπως συνήθως τα ταχυδρομεία και μπερδεύει τον κόσμο που νομίζει ότι είναι ένα κανονικό ταχυδρομείο. Αυτό, όμως, είναι διαφορετικό! Αλλάζει μόνο του τις επιστολές. Ότι κι αν γράψεις εσύ στο γράμμα σου, εκείνο θα στείλει αυτό που πραγματικά σκέφτεσαι.

Σε αυτή την πόλη έφτασε μια μέρα ο ΠΟΛΕΜΟΣ. Κι ήταν ένας πόλεμος κανονικός σαν τους άλλους, με τανκς, τζιπ, αεροπλάνα, στρατιώτες, κομάντος και στρατηγούς. Κι όλοι υπάκουαν αυτόν. Τον Πόλεμο.

«Θα καταλάβουμε την πόλη», είπε στους στρατηγούς του.

Μόλις έφτασαν τα τανκς και τα τζιπ στους δρόμους, αυτοί δεν έχασαν χρόνο. Ο δρόμος που είχαν διαλέξει τα τανκς σχημάτισε έναν μεγάλο κύκλο και τα έκανε να γυρίζουν γύρω γύρω, μέχρι που μπερδεύτηκαν και άρχισαν να κυνηγούν το ένα το άλλο. Οι

δρόμοι με τα τζιπ έφτιαξαν τεράστια κυματιστή διαδρομή και οι οδηγοί δεν άντεξαν κι έγιναν πράσινοι σαν τις στολές τους από την ανακατωσούρα.

Ο Πόλεμος στάθηκε μπροστά στο άγαλμα του μεγάλου στρατηλάτη κι άρχισε να μιλάει:

«Γρήγορα, συνταχθείτε, ζύγιση, στοίχιση. Στρατιώτες και αξιωματικοί... Κοιτάξτε αυτόν τον ηρωικό πολεμιστή...»

Τα βλέμματα όλων στράφηκαν στο άγαλμα. Εκείνο δεν άντεξε, κοκκίνισε και ξέσπασε σε ένα τρανταχτό γέλιο.

«Αυτό είναι αγένεια, είναι ασέβεια», είπε ο Πόλεμος. «Πάμε να φύγουμε αμέσως από εδώ.»

Κι έφτασαν στην τετράγωνη πλατεία με το σιντριβάνι. Δοκίμασε να συνεχίσει τον λόγο του, αλλά το σιντριβάνι τού έριξε έναν πίδακα νερού κι αμέσως άρχισε να τους καταβρέχει όλους. Ο στρατός του Πολέμου ήταν υπό διάλυση. Ο Πόλεμος είχε γίνει κατακόκκινος από το κακό του. Αλλά δεν υπέκυψε. Έδωσε εντολή να προχωρήσουν και να καταλάβουν το πάρκο. Έτσι κι έκαναν. Έφτασαν εκεί και κρύφτηκαν πίσω από τα δέντρα και αυτά άρχισαν να λένε ιστορίες λυπητερές, ιστορίες βαρετές, ιστορίες αγάπης. Κι όταν ο Πόλεμος φώναξε «Επίθεσηηηηη!», κανένας δεν βγήκε από την κρυψώνα του.

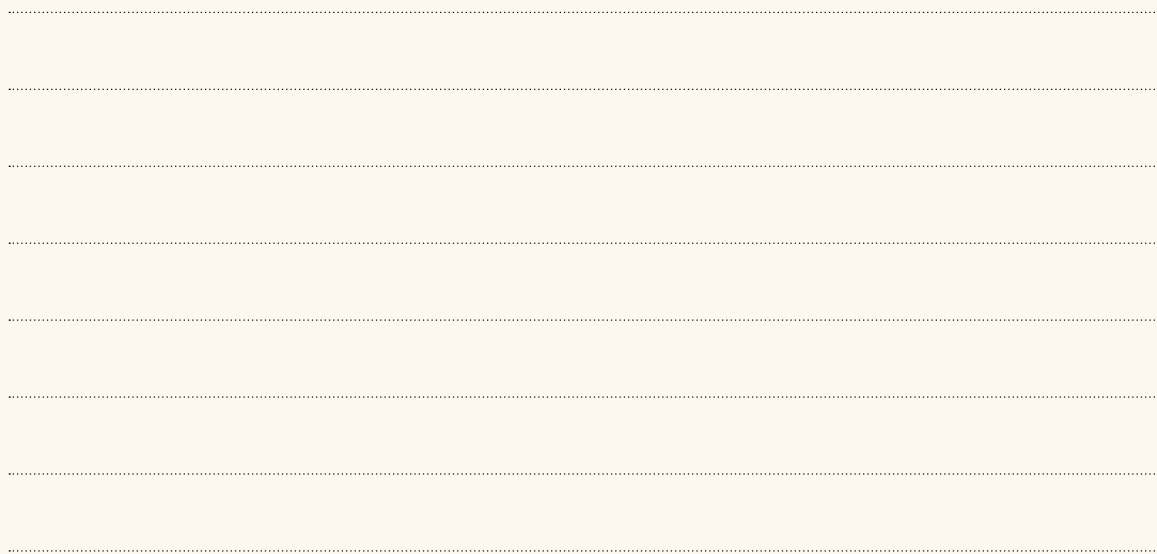
Ο γενναίος Πόλεμος ήταν απαρηγόρητος. Πήγε στο ταχυδρομείο για να ζητήσει ενισχύσεις με κανόνια, βόμβες και στρατιώτες από το Γενικό Επιτελείο Πολέμου. Το ταχυδρομείο, όμως, έστειλε το γράμμα στη γυναίκα του Πολέμου και, όπως πάντα, το άλλαξε λιγάκι...

**Η πόλη που έδωσε τον πόλεμο,
Αντώνης Παπαθεόδουλος, Μυρτώ Δεληβοριά,
Εκδόσεις Πατάκη**

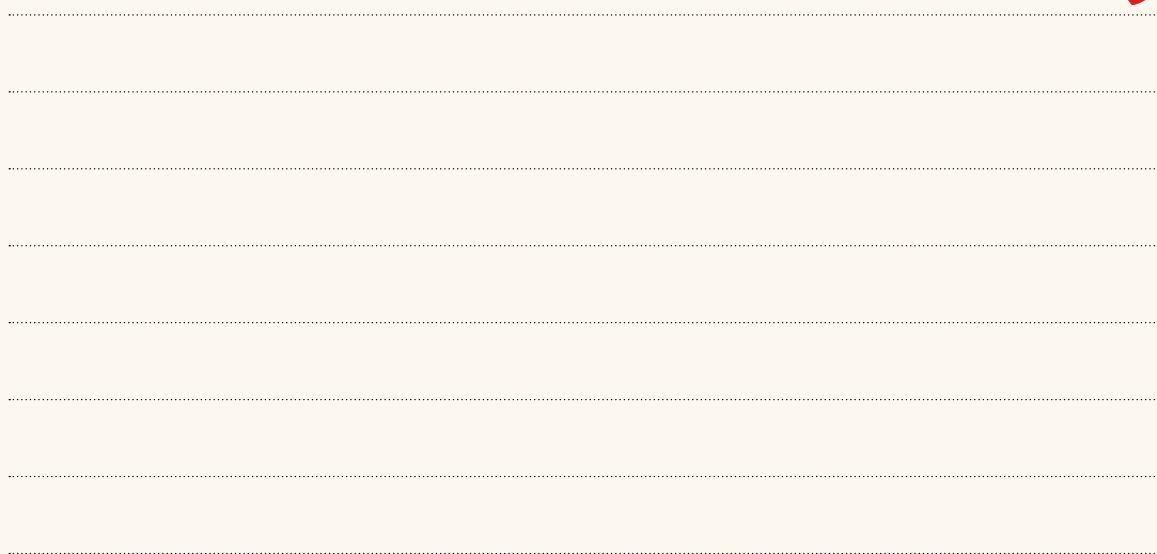
1

Γράφω το γράμμα που έστειλε ο Πόλεμος στο Γενικό Επιτελείο Πολέμου. Προσέχω! Είναι μια επίσημη επιστολή.

2

Το ταχυδρομείο άλλαξε την επιστολή του Πολέμου και έφτιαξε μια για τη γυναίκα του Πολέμου. Σκέφτομαι και γράφω πώς θα ήταν αυτό το γράμμα.

3

Βρίσκω στη δεύτερη παράγραφο τα επίθετα που χαρακτηρίζουν τα ουσιαστικά του κειμένου και γράφω τις φράσεις στον πληθυντικό αριθμό.

..... πλατεία

..... άγαλμα

..... στρατηλάτης

..... βλέμμα

..... μύτη

..... νερό

4

Βρίσκω στο κείμενο την πρόταση «Κι ήταν ένας πόλεμος κανονικός σαν τους άλλους, με τανκς...». Βάζω σε αλφαβητική σειρά τη συνοδεία του Πολέμου.

Ο Πόλεμος έφτασε στην πόλη με :

5

Παρατηρώ τα υπογραμμισμένα ρήματα και συμπληρώνω τον πίνακα σύμφωνα με τις καταλήξεις.

Το άγαλμα του στρατηλάτη κοκκινίζει από την ντροπή του.

Οι πίδακες νερού χορεύουν στον ρυθμό της μουσικής.

Ο Πόλεμος ανεβαίνει στο βάθρο για να βγάλει λόγο και θυμώνει με τους στρατιώτες του που γελούν.

Ρήμα σε -ίζω

Ρήμα σε -αίνω

Ρήμα σε -ώνω

Ρήμα σε -εύω

--	--	--	--

6

Τώρα σκέφτομαι και βρίσκω τρία δικά μου ρήματα σε κάθε ομάδα με αυτές τις καταλήξεις.

Ρήμα σε -ίζω	Ρήμα σε -αίνω	Ρήμα σε -ώνω	Ρήμα σε -εύω
1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.

7

Διαλέγω ένα ρήμα από κάθε ομάδα και κάνω μία δική μου πρόταση. Βάζω τα ρήματα στον Ενεστώτα και σε όποιο πρόσωπο θέλω.

1.
2.
3.
4.

8

Προσπαθώ να γράψω τις προτάσεις της άσκησης 5 βάζοντας τα ρήματα στον Παρατατικό και μετά στον Αόριστο.

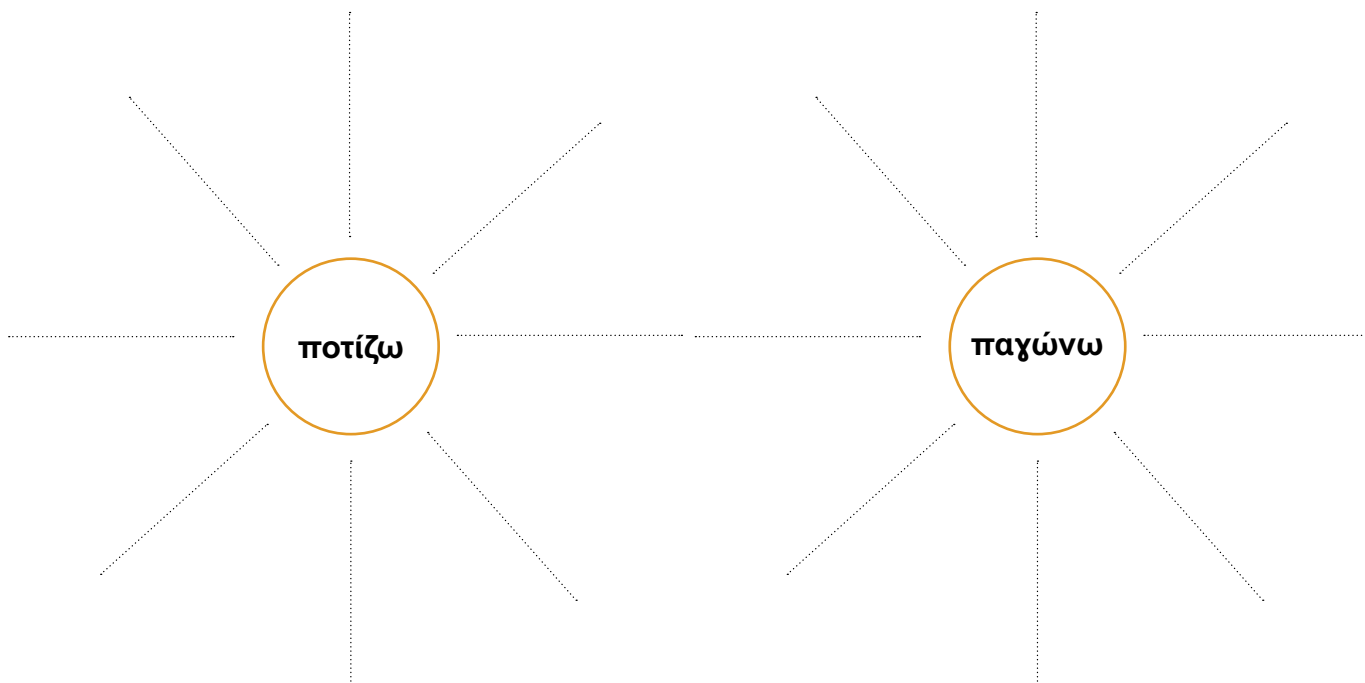
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

9

Σε κάθε ακτίνα του ήλιου γράφω λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με το ρήμα που βρίσκεται στο κέντρο του ήλιου.

10

Χωριζόμαστε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα σημείο της πόλης και το σχεδιάζει. Ενώνουμε τα σημεία και φτιάχνουμε ένα κολάζ με την «πόλη που έδωσε τον πόλεμο».

Ομαδική
εργασία
διαφορο-
ποιημένη

1. Στην ολομέλεια της τάξης διαβάζουμε και συζητάμε το κείμενο και εντοπίζουμε τα σημεία της πόλης που θα σχεδιάσουμε. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα σημείο.

Α. Κάποιοι μαθητές από την ομάδα καταγράφουν τις σκέψεις και τις ιδέες για το πώς θα φτιαχτεί το σημείο.

Β. Άλλοι μαθητές φέρνουν τα υλικά (μπορεί να κατασκευαστεί μακέτα). Άλλοι μαθητές χρησιμοποιούν τα υλικά για να φτιάξουν τα κτίρια και τα μνημεία.

Γ. Άλλοι μαθητές ετοιμάζουν τις ετικέτες με τις πληροφορίες για κάθε κτίριο σχετικά με την ιστορία.

2. Στην ολομέλεια της τάξης συνδυάζουμε τα κτίρια και ολοκληρώνουμε τη μακέτα της πόλης που έδωσε τον πόλεμο.

3. Κάτω από τη μακέτα γράφουμε μία περιγραφή.

4. Στη συνέχεια προσκαλούμε τους μαθητές των άλλων τάξεων να δουν τη μακέτα μας.

Μια βαλίτσα γεμάτη αναμνήσεις, Χίμπα - Συρία

Τα φώτα θα έσβηναν όπου να 'ναι. Η οικογένεια της Χίμπα ήδη κοιμόταν. Όπως κάθε βράδυ, η Χίμπα άνοιξε την βαλίτσα της και έβγαλε την αγαπημένη της φωτογραφία. Την είχαν τραβήξει πίσω στο σπίτι, στο Χαλέπι, στα γενέθλια του αδελφού της, λίγο προτού φύγουν για το προσφυγικό στρατόπεδο. Στεκόταν στην παλιά πόλη, μπροστά από το παλιό κάστρο.

«Μου λείπει», μουρμούρισε και ένα δάκρυ κύλησε στο μάγουλό της. Το ένα δάκρυ έγιναν τρία, τα τρία δεκατέσσερα. Τα δάκρυά της άρχισαν να κυλούν ασταμάτητα. Ρούφηξε τη μύτη της, προσπαθώντας να τα συγκρατήσει. Ξαφνικά ένα δάκρυ πετάχτηκε από το πρόσωπό της. Εμφανίστηκε αστραφτερό μπροστά της.

«Μην κλαις», της είπε. «Κοίτα προσεκτικά, όλα βρίσκονται ακόμη εδώ.»

Το δάκρυ φούσκωσε και στραφτάλισε. Μέσα από το δάκρυ, η Χίμπα είδε την παλιά πόλη να ζωντανεύει. Δείχνει τόσο μαγική, σκέφτηκε. Είδε τον εαυτό της να τρέχει πάνω κάτω στα σοκάκια παρέα με τον Χάντι και τη Ριμ, να παίζουν κυνηγητό και να φωνάζουν: «Σ' έπιασα!» Σχεδόν άκουγε τις φωνές και τα γέλια τους. Ένιωθε το ζεστό αεράκι να της χαϊδεύει το πρόσωπο. Άκουσε τους γονείς της να φωνάζουν από μακριά: «Βράδιασε, ώρα για φαγητό!» Με ένα ποπ, το δάκρυ έσκασε.

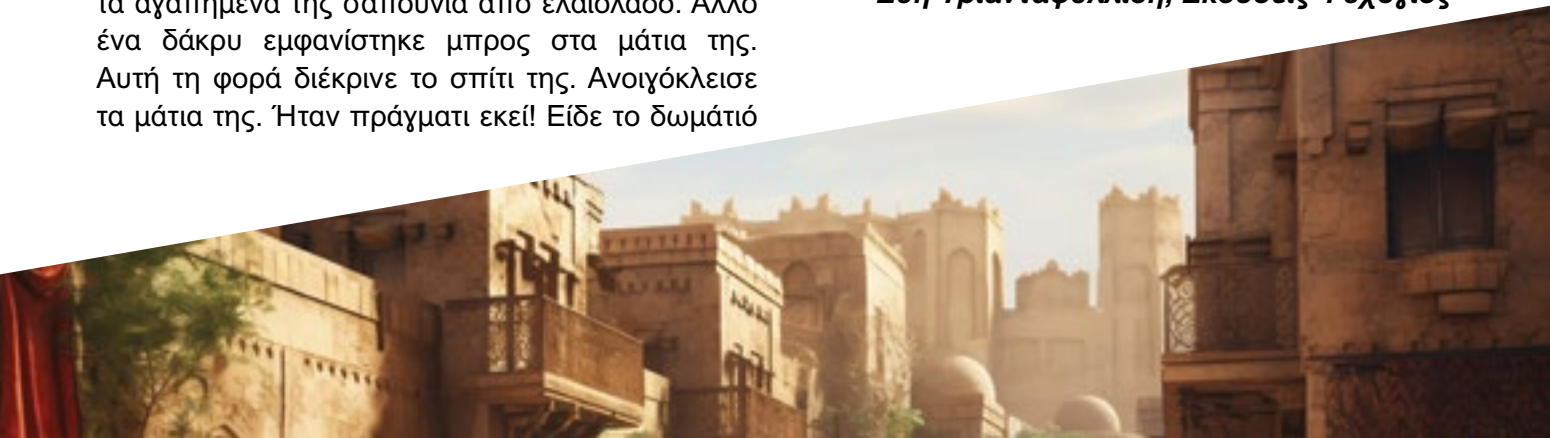
Η Χίμπα στράφηκε ξανά στη βαλίτσα της και άρχισε να ψαχουλεύει τα ρούχα της, τα βιβλία της, τα αγαπημένα της σαπούνια από ελαιόλαδο. Άλλο ένα δάκρυ εμφανίστηκε μπρος στα μάτια της. Αυτή τη φορά διέκρινε το σπίτι της. Ανοιγόκλεισε τα μάτια της. Ήταν πράγματι εκεί! Είδε το δωμάτιό

της, το κρεβάτι της και όλες τις κούκλες που άφησε πίσω. Είδε τον πατέρα της να σιγοτραγουδά, τη μητέρα της να μαγειρεύει κίμπε και φατούς και τις κουρτίνες να ανεμίζουν στον ρυθμό. Μμμ! Οι μυρωδιές της χαράλιναν τη μύτη. «Πιπέρι, μας τελείωσε το πιπέρι!» φώναξε η μητέρα της και, λίγα δευτερόλεπτα μετά, εμφανίστηκε ο κύριος Αγουάντ από το γειτονικό μπακάλικο. «Ορίστε», είπε δίνοντας στη μητέρα το πιπέρι. Με ένα ποπ, το δάκρυ έσκασε.

Κοίταξε πίσω στη βαλίτσα της. Έβγαλε τα μπαχαρικά της μητέρας της. Ξάφνου, άκουσε φωνές. Φωνές που κουβέντιαζαν δυνατά. Από πού έρχονται; Ένα τρίτο δάκρυ χόρεψε γύρω της. Στο εσωτερικό του αντίκρισε το Σουκ. Αχ, πόσο της άρεσε να χάνεται στα στενά του! Είδε γνώριμα πρόσωπα να τρέχουν στα συνωστισμένα σοκάκια, παζαρεύοντας για χαλιά, μαξιλάρια, ασημένια κατσαρολικά, λυχνάρια. Άκουσε μουσική και κεφάλτα βήματα. Ο κόσμος ξεχύθηκε στους δρόμους. Χόρευαν ντάμπκε! Σηκώθηκε και χόρεψε μαζί τους. Χόρεψε, χιόρτασε και τραγούδησε. Γιόρτασε την αγάπη της για το Χαλέπι, την αγαπημένη της πόλη.

Η Χίμπα σκούπισε τα δάκρυά της. Κοίταξε την βαλίτσα της και όλα τα πολύτιμα αντικείμενα που κουβαλούσε για να της θυμίζουν το σπίτι της. Αναμνήσεις. Μια βαλίτσα γεμάτη αναμνήσεις τόσο έντονες και τόσο αγαπημένες, που μπορούσαν να ζωντανέψουν ξανά μια ολόκληρη πόλη.

**Ιστορίες για τα παιδιά του κόσμου,
Εύη Τριανταφυλλίδη, Εκδόσεις Ψυχογιός**

1

Επιλέγω τις σωστές απαντήσεις.

1. Η Χίμπα με την οικογένειά της βρίσκονται ...

- A. στο σπίτι τους.
- B. στο προσφυγικό στρατόπεδο.
- Γ. στο εξοχικό τους.

3. Η Χίμπα δάκρυζε, επειδή ...

- A. είχε χτυπήσει και πονούσε.
- B. ήταν χαρούμενη που γύρισε στο σπίτι της.
- Γ. ήταν λυπημένη που ήταν μακριά από το σπίτι της.

2. Η Χίμπα κατάγεται από ...

- A. την Ελλάδα.
- B. την Ινδία.
- Γ. το Χαλέπι.

4. Η Χίμπα είχε έτοιμη τη βαλίτσα της, επειδή ...

- A. θα πήγαινε διακοπές στο Χαλέπι.
- B. μετακόμισε.
- Γ. στην πόλη της υπήρχε πόλεμος.

2

Γράφω τι έχει μέσα η βαλίτσα της Χίμπα.

2

Εξερευνώντας τον Πόλεμο και την Ειρήνη

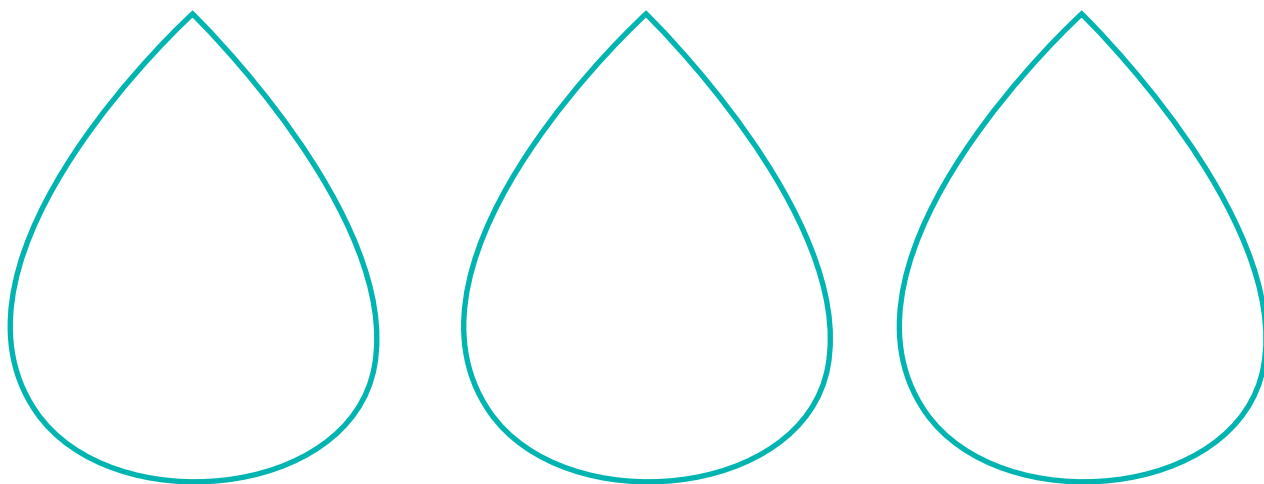
Στην ομάδα μας άλλοι ασχολούμαστε με την εργασία 3α και άλλοι με την εργασία 3β. Όταν τελειώσουμε, όλη μαζί η ομάδα, συζητάμε για τις εργασίες μας και τις διορθώνουμε.

Ομαδική εργασία
διαφοροποιημένη

3

3α

Ζωγραφίστε μέσα στα δάκρυα της Χίμπα, τι είδε στο καθένα.

3β

Χτες το βράδυ, η Χίμπα αφού κατάφερε να αποκοιμηθεί, είδε στον ύπνο της τους δύο πολύ καλούς της φίλους, τον Χάντι και τη Ριμ. Σκεφτείτε τι μπορεί να της είπαν για να την παρηγορήσουν.

4

Βρίσκω πληροφορίες για τα αγαπημένα φαγητά της
Χίμπα, κίμπε και φατούς, και συμπληρώνω τα πινακάκια.

Ονομασία:

Τι σημαίνει η ονομασία του φαγητού;

Ποια είναι τα βασικά συστατικά του;

Σε ποιες άλλες χώρες μαγειρεύουν το ίδιο φαγητό;

Με ποιο φαγητό της Ελλάδας μοιάζει;

Ονομασία:

Τι σημαίνει η ονομασία του φαγητού;

Ποια είναι τα βασικά συστατικά του;

Σε ποιες άλλες χώρες μαγειρεύουν το ίδιο φαγητό;

Με ποιο φαγητό της Ελλάδας μοιάζει;

5

Φτιάχνω μία λίστα με τα 10 αγαπημένα μου
φαγητά. Μετά, τα βάζω σε αλφαβητική σειρά.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Σκέφτομαι ένα επίθετο για κάθε ουσιαστικό του κειμένου.

..... πόλη	 χαλί
..... βαλίτσα	 χοροί
..... φαγητό	 αεράκι
..... σπίτι	 μαξιλάρια

Βρίσκω τα αντίθετα των επιθέτων. Μετά, βρίσκω ένα ουσιαστικό για το καινούριο επίθετο και σχηματίζω μια μικρή πρόταση (αλλάζω το επίθετο για να ταιριάζει με το ουσιαστικό).

Τελευταίος ≠

Πολεμικός ≠

Ολόκληρος ≠

Παλιός ≠

Εσωτερικός ≠

Γράφω τις προτάσεις στους άλλους δύο χρόνους.

Ενεστώτας: *Στέκεται στην παλιά πόλη και αγναντεύει τη θέα.*

Παρατατικός:

Αόριστος:

Ενεστώτας:

Παρατατικός:

Αόριστος: *Σηκώθηκε και χόρεψε μαζί τους.*

Ενεστώτας:

Παρατατικός: *Το δάκρυ φούσκωνε και γυάλιζε.*

Αόριστος:

1. Ο Χάντι και η Ριμ ... στο συνωστισμένο σοκάκι.

- α. εμφανιζόταν β. εμφανίζονταν γ. εμφανίζεται

2. Οι κουρτίνες ... στον ρυθμό.

- α. ανέμηζαν β. ανέμιζαν γ. ανέμουζαν

3. Η Χίμπα είδε την πόλη να ...

- α. ζωντανέβει β. ζωντανεύει

4. Ένα δάκρυ ... από το πρόσωπό της.

- α. πετάχτηκε β. πετάχτηκαι γ. πετάχτηκε δ. πετάχτικαι

5. Η Χίμπα ... στην παλιά πόλη.

- α. στέκονταν β. στεκόταν γ. στέκετε

6. Τα αγαπημένα της αντικείμενα τής ... το σπίτι της.

- α. θυμήζουν β. θυμίζουν γ. θυμύζουν

7. Το πιπέρι ...

- α. τελείωσε β. τελείωσε

8. Η Χίμπα ... τα δάκρυά της.

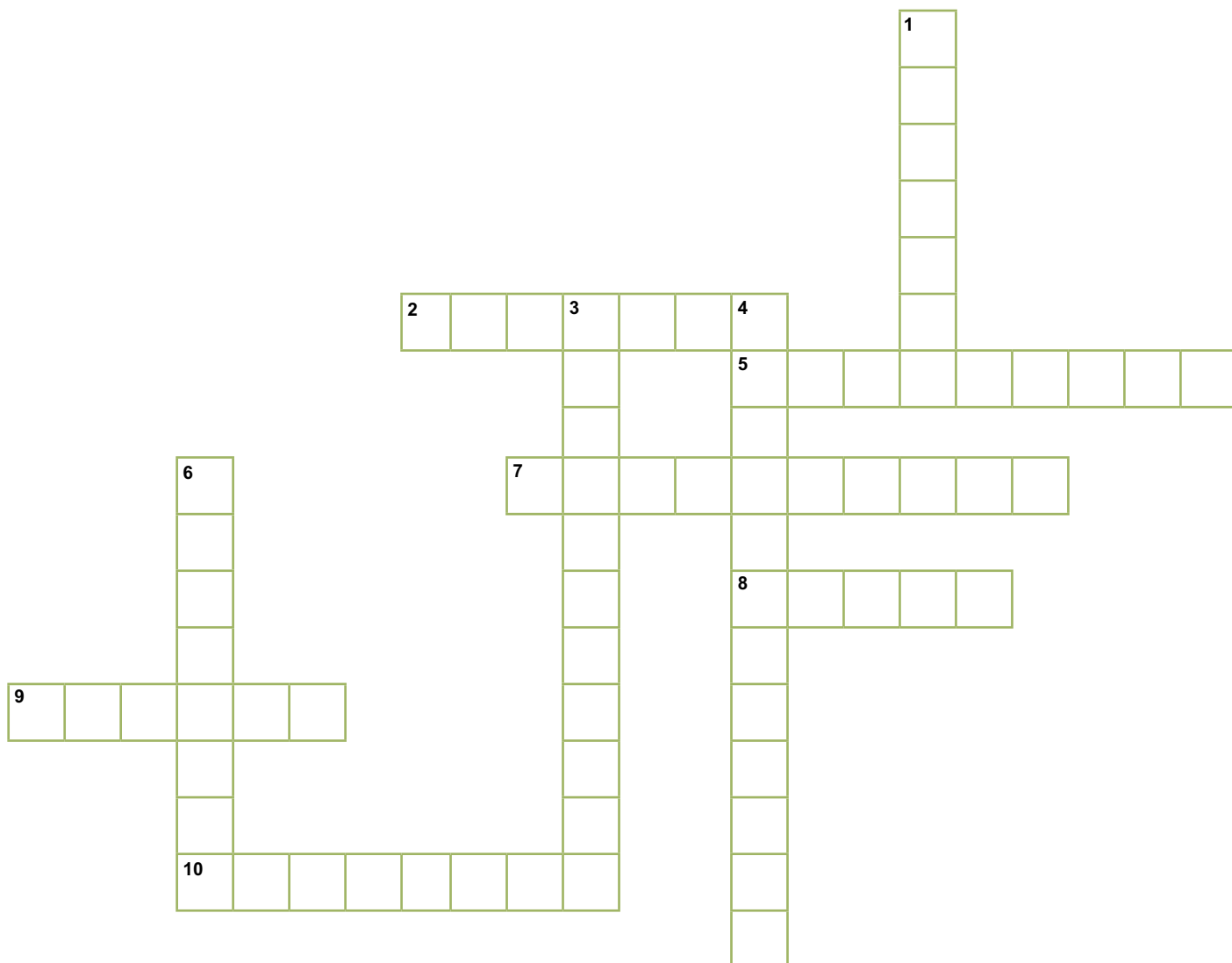
- α. σκούπισε β. σκούπισαι γ. σκούπησε δ. σκούπησαι

9. Ο κύριος Αγουάντ ... από το μπακάλικο.

- α. εμφανήστηκε β. εμφανίστηκε γ. εμφανίστηκαι δ. εμφανήστηκε

10. Τα δάκρυά της ... να κυλούν ασταμάτητα.

- α. άρχησαν β. άρχυσαν γ. άρχισαν

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

2. Το άγαλμα του στρατηλάτη βρισκόταν στη στρογγυλή...
5. Τα δέντρα στο πάρκο έλεγαν...
7. Αυτό υπήρχε στην τετράγωνη πλατεία.
8. Το άγαλμα ξέσπασε σε ένα τρανταχτό...
9. Οι στρατιώτες έσκασαν στα γέλια και αυτό ήταν...για τον Πόλεμο.
10. Ήταν το βλέμμα του αγάλματος.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Το ταχυδρομείο έστειλε το γράμμα του Πολέμου στη ...του.
3. Εκεί πηγαίνουμε τις επιστολές που θέλουμε να στείλουμε σε κάποιον.
4. Ο Πόλεμος ήταν...όταν κανένας από τους στρατιώτες του δεν βγήκε από την κρυψώνα του.
6. Ήταν οι ιστορίες που είπαν τα δέντρα στους στρατιώτες.

Τι έμαθα σε αυτή την ενότητα;

1 το έμαθα άριστα

2 το έμαθα αρκετά

3 άρχισα να μαθαίνω

4 δεν το έμαθα καθόλου

Επίλεξε το χρώμα και τον αριθμό που αντιπροσωπεύει την αξιολόγησή σου στα βασικά θέματα της ενότητας.

1

2

3

4

Έμαθα τι είναι ο πόλεμος και τι είναι η ειρήνη.

Έμαθα να περιγράψω ένα πρόσωπο.

Έμαθα πώς είναι τα ρήματα στον Ενεστώτα, τον Παρατατικό και τον Αόριστο.

ΞΑΝΑΣΚΕΦΤΟΜΑΙ...

Μπορώ να περιγράψω ένα πρόσωπο από τις ιστορίες που ξέρω;
Για παράδειγμα, μπορώ να περιγράψω τον Ηρακλή;

Έχω μάθει πέντε νέες λέξεις; Ποιες είναι;

Έχουμε συνεργαστεί καλά στην ομάδα μας; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε καλύτερα;

Λεξιλόγιο

Βασικές λέξεις ενότητας

ηρεμία, αρμονία, φιλία, συνεργασία, ασφάλεια, αγάπη, συνεννόηση, ενότητα, αλληλεγγύη, καλοσύνη, κακία.

Αντίθετες λέξεις:

ηρεμία - ταραχή, αρμονία - διαφωνία, φιλία - εχθρότητα, αγάπη - μίσος, συνεργασία - σύγκρουση, ασφάλεια - κίνδυνος, καλοσύνη - κακία.

Σημαντικές Ημέρες και Γιορτές!

Συλλογή υλικού για τις εθνικές, θρησκευτικές και κοινωνικές επετείους

Στις σελίδες που ακολουθούν περιέχεται ενδεικτικό υλικό για τις μεγάλες και σημαντικές επετείους, οι οποίες:

- Α. Σηματοδοτούν την ιστορική μας μνήμη.
- Β. Διασυνδέουν τις θρησκευτικές παραδόσεις και τα έθιμα του τόπου μας με το σήμερα.
- Γ. Ενισχύουν την αποδοχή και τον σεβασμό στη διαφορετικότητα ως προς τις παραδόσεις και τα ζητήματα κουλτούρας
- Δ. Αναπτύσσουν την κοινωνική ενσυναίσθηση και τη συμμετοχή στο παγκόσμιο κοινωνικό γίγνεσθαι με τις ημέρες που είναι αφιερωμένες σε μεγάλες ιδέες.

28η Οκτωβρίου: Έτσι ξεκίνησε ο πόλεμος

Λίγο μετά τις 03:00 τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου του 1940, η τότε ιταλική κυβέρνηση απέστειλε στην Ελλάδα τηλεσίγραφο, δια του Ιταλού πρέσβη στην Αθήνα Εμανουέλε Γκράτσι, ο οποίος και το επέδωσε ιδιόχειρα στον Ιωάννη Μεταξά στην οικία του στην Κηφισιά και με το οποίο απαιτούσε την ελεύθερη διέλευση του ιταλικού στρατού από την ελληνοαλβανική μεθόριο προκειμένου στη συνέχεια να καταλάβει κάποια στρατηγικά σημεία του Βασιλείου της Ελλάδος (λιμένες, αεροδρόμια κλπ), για ανάγκες ανεφοδιασμού και άλλων διευκολύνσεών του, στη μετέπειτα προώθησή του στην Αφρική.

Μετά την ανάγνωση του κειμένου, ο Μεταξάς απάντησε στον Ιταλό πρέσβη στα γαλλικά (επίσημη διπλωματική γλώσσα) την ιστορική φράση: «Alors, c'est la guerre» (Λοιπόν, αυτό σημαίνει πόλεμο) εκδηλώνοντας, έτσι, την αρνητική θέση επί των ιταλικών αιτημάτων.

Στις 05:30 τα ξημερώματα, ξεκίνησε ο ελληνο - ιταλικός πόλεμος με την αιφνιδιαστική εισβολή (το τηλεσίγραφο όριζε ότι η επίθεση θα ξεκινούσε στις 6:00 π.μ.) των ιταλικών στρατευμάτων στην Ήπειρο, οπότε η Ελλάδα αμυνόμενη εισήλθε στον πόλεμο. Το λεγόμενο «Έπος του Σαράντα», το οποίο ακολούθησε, και οι μεγάλες νίκες που ο ελληνικός στρατός κατήγαγε εις βάρος των Ιταλών, καθιερώθηκε να γιορτάζονται κάθε χρόνο στις 28 Οκτω-

βρίου, την ημέρα της επίδοσης του ιταλικού τηλεσίγραφου και της άρνησης του Ιωάννη Μεταξά να συναινέσει.

Κάθε χρόνο αυτήν τη μέρα γίνεται στη Θεσσαλονίκη η επίσημη εορτή, παρουσία του/της Προέδρου της Δημοκρατίας και άλλων επισήμων, με μεγάλη στρατιωτική παρέλαση. Στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις γίνονται μαθητικές παρελάσεις, ενώ δημόσια και ιδιωτικά κτίρια υψώνουν την ελληνική σημαία.

Η επέτειος του «ΟΧΙ» γιορτάστηκε για πρώτη φορά στα χρόνια της Κατοχής. Στο κεντρικό κτίριο και στον προαύλιο χώρο του Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιήθηκε ο πρώτος εορτασμός στις 28 Οκτωβρίου 1941. Στη δεύτερη επέτειο (28/10/1942), ο εορτασμός έγινε στην Πλατεία Συντάγματος με πρωτοβουλία των οργανώσεων Ε.Π.Ο.Ν. και Π.Ε.Α.Ν. Για πρώτη φορά η επέτειος γιορτάστηκε επίσημα στις 28 Οκτωβρίου 1944 με παρέλαση ενώπιον του πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου.

Η Εκκλησία της Ελλάδος αποφάσισε το 1952, η γιορτή της Αγίας Σκέπης από την 1η Οκτωβρίου να μεταφερθεί στις 28 Οκτωβρίου, με το αιτιολογικό ότι η Παναγία βοήθησε τον Ελληνικό Στρατό στον πόλεμο της Αλβανίας.

Πηγή: Εφημερίδα Καθημερινή, 28/10/2022

(πηγή: Γενικό Επιτελείο Στρατού)

Το ιστορικό του Πολυτεχνείου με λίγα λόγια

Η Εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973 ήταν η κορυφαία αντιδικτατορική εκδήλωση και ουσιαστικά προανήγγειλε την πτώση της Χούντας των Συνταγματαρχών, η οποία από τις 21 Απριλίου 1967 είχε επιβάλλει καθεστώς δικτατορίας στη χώρα.

Η εξέγερση που ξεκίνησε στις 14 Νοεμβρίου του 1973 επρόκειτο να αποτελέσει την κορύφωση των αντιδικτατορικών εκδηλώσεων. Το απόγευμα πάρθηκε η απόφαση για κατάληψη του Πολυτεχνείου. Οι πόρτες έκλεισαν και από τότε άρχισε η οργάνωση της εξέγερσης. Δημιουργήθηκαν επιτροπές σε όλες τις σχολές για να οργανώσουν την κατάληψη και την επικοινωνία με την ελληνική κοινωνία.

Ο δικτάτορας Παπαδόπουλος, όταν διαπίστωσε ότι η αστυνομία αδυνατούσε να εισέλθει στο Πολυτεχνείο, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τον στρατό. Έτσι, τα ξημερώματα της 17ης Νοεμβρίου το άρμα που βρισκόταν απέναντι από την κεντρική πύλη έλαβε εντολή να εισβάλλει. Έπεσε πάνω στην πύλη και την έριξε, παρασέρνοντας στο διάβα του μία κοπέλα που ήταν σκαρφωμένη στον περίβολο κρατώντας την ελληνική σημαία. Στρατιώτες και αστυνομικοί εισέβαλαν στο Πολυτεχνείο και κυνήγησαν τους φοιτητές, οι οποίοι πηδώντας από τα κάγκελα προσπάθησαν να διαφύγουν στους γύρω δρόμους. Αρκετοί σώθηκαν βρίσκοντας άσυλο στις γύρω πολυκατοικίες, πολλοί συνελήφθησαν και μεταφέρθηκαν στη Γενική Ασφάλεια και στην Ε.Σ.Α.

Αν και η εξέγερση κατεστάλη βίαια, η θυσία των φοιτητών και των πολιτών δεν πήγε χαμένη. Η γενναιότητά τους ενέπνευσε πολλούς ανθρώπους και σύντομα οδήγησε στην πτώση της δικτατορίας και στην αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα.

(Προσαρμογή από την ιστοσελίδα *sansimera*)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τα ιδιαίτερα Χριστούγεννα του παππού Πανώφ

Είναι βράδυ παραμονής Χριστουγέννων. Ο μοναχικός ηλικιωμένος τσαγκάρης, μπαρμπα-Πανώφ, κατεβάζει από το ψηλό ράφι το παλιό καφέ βιβλίο, κάθεται στην αναπαυτική πολυθρόνα του και αρχίζει να διαβάζει...

Διαβάζει από το βιβλίο την ιστορία της γέννησης του Χριστού, την ιστορία δηλαδή των Χριστουγέννων. Καθώς διαβάζει, διάφορες σκέψεις περνούν από το μυαλό του...

Πόσο θα ήθελε να πρόσφερε ο ίδιος καταφύγιο στον Ιωσήφ, τη Μαρία και τον νεογέννητο Χριστό!

Διαβάζοντας, όμως, για τους τρεις μάγους και τα πολύτιμα δώρα που έφεραν στον Χριστό, σκέφτεται με λύπη πως, αν ο Χριστός ερχόταν στο σπίτι του, ο ίδιος δεν θα είχε τίποτα να του δώσει.

Ξαφνικά, ένα χαμόγελο ζωγραφίζεται στο πρόσωπό του και τα μάτια του λάμπουν. Σηκώνεται από την πολυθρόνα του, πηγαίνει στο ψηλό ράφι και βρίσκει ένα σκονισμένο κουτί. Το ανοίγει και βγάζει από μέσα ένα ζευγάρι παιδικά παπούτσια.

Ήταν στ' αλήθεια τα ωραιότερα παπούτσια που είχε ποτέ κάνει!

Αυτά θα του έδινε, αν ερχόταν στο σπίτι του!

Με την επιθυμία, λοιπόν, να τον επισκεπτόταν ο Χριστός και να του έδινε το δώρο του, ο μπαρμπα-Πανώφ αποκοιμήθηκε...

Ακούει, τότε, τον Χριστό να του λέει: «Μπαρμπα-Πανώφ, έχεις την επιθυμία να με δεις, να έλθω στο μαγαζάκι σου και να μου προσφέρεις κάποιο δώρο. Αύριο, λοιπόν, από το πρωί μέχρι το βράδυ να κοιτάξεις έξω στον δρόμο και θα με δεις να έρχομαι. Πρόσεξε να με αναγνωρίσεις!»

Χριστούγεννα! Ο μπαρμπα-Πανώφ ετοιμάζεται γρήγορα και βγαίνει από το σπίτι του να πάει στην εκκλησία για τη Λειτουργία των Χριστουγέννων. Όταν επιστρέφει, κάθεται στην πολυθρόνα του και περιμένει με ανυπομονησία την επίσκεψη του Χριστού...

Κοιτάζει συνεχώς από το παράθυρο, στέκει στην πόρτα, ψάχνει με το βλέμμα, μα μόνο χωριανούς

του βλέπει, τους οποίους χαιρετά με καλοσύνη...

Καθώς περιμένει με αγωνία να συναντήσει τον Χριστό, προσφέρει φιλοξενία και ζεστασιά σε διάφορους περαστικούς. Πρώτα δέχεται στο σπίτι του τον γέρο οδοκαθαριστή που εργάζεται μέσα στην παγωνιά και του δίνει να πει ένα φλιτζάνι καφέ, για να ζεσταθεί...

Στη συνέχεια φιλοξενεί μια νέα κουρασμένη γυναίκα με ένα βρέφος στην αγκαλιά. Ο μπαρμπα-Πανώφ τους προσφέρει φαγητό και παίρνει στην αγκαλιά του το μικρό παιδί. Βλέπει τα γυμνά ποδαράκια του μωρού και συγκινείται...

Αμέσως, σηκώνεται από την πολυθρόνα του, παίρνει το κουτί από το ράφι, βγάζει τα παπουτσάκια που προόριζε για τον Χριστό και τα χαρίζει στο μικρό παιδί... Η γυναίκα τον ευχαρίστησε πάρα πολύ, πήρε το παιδί στην αγκαλιά της και έφυγε...

Ο μπαρμπα-Πανώφ στάθηκε και πάλι στο παράθυρο και κοιτούσε να δει τον Χριστό...

Οι ώρες περνούσαν και οι άνθρωποι πηγαινοέρχονταν στον δρόμο. Όλους τους χαιρετούσε ο μπαρμπα-Πανώφ. Άλλους τους χαμογελούσε και στους ζητιάνους έδινε κάποιο νόμισμα ή ένα κομμάτι ψωμί. Ο Χριστός, όμως, δεν φαινόταν να έρχεται...

Ο μπαρμπα-Πανώφ ήταν πολύ λυπημένος. Με βαριά καρδιά κάθισε στην πολυθρόνα του και σκέφτηκε πως όλα τελικά ήταν μόνο ένα όνειρο...

Τότε ακούγεται η φωνή του Χριστού, για να του αποκαλύψει: «Εγώ είμαι που πεινούσα και μου έδωσες να φάω. Διψούσα και μου έδωσες να πιω. Κρύωνα και με πήρες μέσα και με ζέστανες... Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που βοήθησες σήμερα, ήμουνα Εγώ! Εμένα βοήθησες. Εμένα δέχθηκες σήμερα, μπαρμπα-Πανώφ!»

«Ω, Θεέ μου», σιγομουρμούρισε ο γερο-τσαγκάρης, με μάτια που έλαμπαν από χαρά και ευτυχία... «Ήρθε τελικά! Ήταν εδώ, λοιπόν, όλη τη μέρα!»

Leo Tolstoy

Χριστούγεννα

Όξω πέφτει αδιάκοπα και πυκνὸ τὸ χιόνι,
κρύα καὶ κατασκότεινη κι ἀγριωπὴ ἡ νυχτιά.
Εἶναι ἡ στέγη ὀλόλευκη, γέρνουν ἄσπροι κλῶνοι,
μὲς τὸ τζάκι ἀπόμερα ξεψυχᾷ ἡ φωτιά...

Τρέμει στὰ εἰκονίσματα τὸ καντήλι πλάγι
καὶ φωτᾷ στὴ σκυθρωπὴ, στὴ θαμπὴ ἔμορφιά.
Νὰ ἡ φάτνη, οἱ ἄγγελοι κι ὁ Χριστὸς κι οἱ Μάγοι
καὶ τὸ ἀστέρι ὀλόλαμπρο μὲς στὴ συννεφιά!

Κι οἱ ποιμένες, ποὺ ἔρχονται γύρω ἀπὸ τὴ στάνη
κι ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ στὸ Χριστὸ μπροστά.
Τὸ μικρὸ τὸ εἰκόνισμα ὅλ' αὐτὰ τὰ φτάνει,
μαζεμένα ὅλα μαζὶ καὶ σφιχτὰ-σφιχτά.

Πέφτει ἀκόμη αδιάκοπο κι ἄφθονο τὸ χιόνι,
ὅλα ξημερώνονται μ' ἄσπρη φορεσιά
στον ἀγέρα ἀντιλαλοῦν τοῦ σημάντρου οἱ στόνοι,
κάτασπρη, γιορτάσιμη λάμπει ἡ ἐκκλησιά...

Τέλλος Ἀγρας

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Πάει ο παλιός ο χρόνος
ας γιορτάσουμε παιδιά
και του χωρισμού ο πόνος
ας κοιμάται στην καρδιά.

Γέρε χρόνε φύγε τώρα
πάει η δική σου η σειρά.
Ἦρθε ο νέος με τα δώρα,
με τραγούδια με χαρά.

Καλή χρονιά, χρονιά πολλά
χαρούμενη χρυσή Πρωτοχρονιά.

Μα κι αν φεύγεις μακριά μας
στην καρδιά μας πάντα ζει
κάθε λύπη και χαρά μας
που περάσαμε μαζί.

Άγιος Βασίλης

Καλώς μας ἦρθες τέτοια ὥρα
πως σε προσμένουν τα παιδιά
μες στο σακί να φέρεις δώρα
αυτή την ὀμορφη βραδιά.
Ἡ κάθε ἐλπίδα μας ν' ανθίσει
με την καινούργια την αυγή
καν' την αγάπη να καρπίσει
Ἄγιε Βασίλη μας στη γη.

Του πολέμου του '21

Α΄

Κρυφά το λένε τα πουλιά, κρυφά το λέν' τ' αηδόνια,
κρυφά το λέει ο χούμενος από την άγια Λαύρα:
«Παιδιά, για μεταλάβετε, για ξεμολογηθείτε.
δεν είν' ο περσινός καιρός κι ο φετινός χειμώνας.
Μας ήρθε γη άνοιξη πικρή, το καλοκαίρι μαύρο,
γιατί σηκώθη πόλεμος και πολεμάν τους Τούρκους.
Να διώξουμ' όλη την Τουρκιά ή να χαθούμε ούλοι».

Β΄

Ένα μικρό καράβι μαζώνει τα πανιά,
ανοίγει την παντιέρα και πόλεμο ζητά.
Ζητά τον Άγιον Τάφο και την αγια-Σοφιά,
κι ακόμα θα ζητήσει τον πατριάρχη μας,
οπού τον εκρεμάσαν για το ινάτι μας.

Καμπάνες θα χτυπήσουν πάν' στα καμπαναριά,
να σκάσουν οι χοτζάδες απάνου στα τζαμιά.
Κι όσοι Χριστόν πιστεύουν και τον δοξάζουνε,
τον Τούρκο λογαριάζουν να τον μοιράζουνε.

**Νικόλαος Γ. Πολίτης,
Εκλογή από τα τραγούδια
του Ελληνικού λαού, Γράμματα**

Θ. Κολοκοτρώνη Απομνημονεύματα

«Η επανάστασις η εδική μας δεν ομοιάζει με καμμιάν απ' όσαις γίνονται την σήμερον εις την Ευρώπην. Της Ευρώπης αι επαναστάσεις εναντίον των διοικήσεων των είναι εμφύλιος πόλεμος. Ο εδικός μας πόλεμος ήτον ο πλέον δίκαιος, ήτον έθνος με άλλο έθνος, ήτον με ένα λαόν όπου ποτέ δεν ηθέλησε να αναγνωρισθή ως τοιούτος, ούτε να ορκιστή, παρά μόνον ό,τι έκαμνε η βία. Ούτε ο Σουλτάνος ηθέλησε ποτέ να θεώρηση τον ελληνικόν λαόν ως λαόν, αλλ' ως σκλάβους».

Η έναρξη της επανάστασεως στην Ελλάδα

Βρυζάκης Θεόδωρος (1814 ή 1819 - 1878)

Η Έξοδος του Μεσολογχίου, 1853

(Πηγή: Εθνική Πινακοθήκη)

«Η έναρξη της Επανάστασεως στην Ελλάδα δεν πραγματοποιήθηκε σε μια ημέρα μόνο, ούτε συγχρόνως σε όλες τις περιοχές, αν και είχε ορισθεί ως ημέρα γενικής εξεγέρσεως η 25η Μαρτίου.

Πολλοί παράγοντες και οι τοπικές ιδιομορφίες συνετέλεσαν, ώστε η Επανάσταση να αρχίσει πριν την 25η Μαρτίου και ακόμη άλλες περιοχές να προηγηθούν στην εξέγερση και άλλες να ακολουθήσουν, η έναρξη δηλαδή της Επανάστασεως να γίνει σταδιακά, να κλιμακωθεί σε χρόνο μακρότερο από δυο μήνες, ενώ μεμονωμένες εξεγέρσεις έγιναν και αργότερα.

Ωστόσο, τα πρώτα επαναστατικά γεγονότα, από τις 21 ως τις 31 Μαρτίου, οπότε επαναστάτησαν η Πελοπόννησος πρώτα και αμέσως ύστερα τμήμα της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδος, συνιστούν την κυρίως έναρξη της Επανάστασεως στην Ελλάδα».

(Πηγή: Η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα)

Οδυσσέας Ελύτης, «Άξιον Εστί»

(απόσπασμα)

«Πάρθηκεν από μάγους το σώμα του Μαγιού
Το 'χουνε θάψει σ' ένα μνήμα του πέλαγου
σ' ένα βαθύ πηγάδι το 'χουνε κλειστό
μύρισε το σκοτάδι κι όλη η άβυσσος.
Θεέ μου Πρωτομάστορα, μέσα στις πασχαλιές και Συ
Θεέ μου Πρωτομάστορα, μύρισες την Ανάσταση.»

Διονύσιος Σολωμός, «Η ημέρα της Λαμπρής»

(απόσπασμα)

«Χριστός ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες,
όλοι, μικροί - μεγάλοι, ετοιμαστείτε
μέσα στες εκκλησίες τες δαφνοφόρες
με το φως της χαράς συμμαζωχτείτε
ανοίξετε αγκαλιές ειρηνοφόρες
μπροστά στους Αγίους και φιληθείτε!
Φιληθείτε γλυκά, χείλη με χείλη,
πέστε Χριστός ανέστη, εχθροί και φίλοι!
Δάφνες εις κάθε πλάκα έχουν οι τάφοι,
και βρέφη ωραία στην αγκαλιά οι μανάδες
γλυκόφωνα, κοιτώντας τες ζωγραφισμένες εικόνες,
ψάλλουνε οι ψαλτάδες
λάμπει το ασήμι, λάμπει το χρυσάφι
από το φως που χύνουνε οι λαμπάδες
κάθε πρόσωπο λάμπει απ' τ' αγιοκέρι,
όπου κρατούνε οι Χριστιανοί στο χέρι».

Έθιμα του Πάσχα στην Ελλάδα

Το Πάσχα στην Ελλάδα είναι μια από τις σημαντικότερες θρησκευτικές γιορτές. Μετά τη Σαρακοστή, οι πιστοί εισέρχονται στην εβδομάδα των Παθών και μέρα τη μέρα βιώνουν το Μαρτύριο του Ιησού. Όμως, παράλληλα με το Μαρτύριο οι πιστοί προετοιμάζονται και για την Ανάσταση και την ημέρα του Πάσχα, που οι εορτασμοί είναι λαμπροί σε ολόκληρη τη χώρα. Γιατί η ζωή νικά τον θάνατο, το φως νικά το σκοτάδι, η ελπίδα νικά τον φόβο. Πέρα από τα κοινά έθιμα, όπως είναι το βάψιμο των αυγών, η Ανάσταση το βράδυ του Σαββάτου και το Κυριακάτικο εορταστικό τραπέζι, σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδας παρατηρούνται διαφορετικές συνήθειες και έθιμα ή τηρούνται τα ίδια έθιμα, προσαρμοσμένα στον δικό τους τόπο.

Ας δούμε ποιες περιοχές είναι αυτές και ας γνωρίσουμε τα ιδιαίτερα έθιμά τους.

Θαλάσσιοι Επιτάφιοι

Σε αρκετές περιοχές που έχουν θάλασσα, και κυρίως στα νησιά, συνηθίζεται η περιφορά του Επιταφίου να γίνεται δια θαλάσσης ή ο Επιτάφιος να έρχεται σε επαφή με τη θάλασσα. Στον Τυρό Κυνουρίας οι δύο Επιτάφιοι συναντιούνται στην παραλιακή οδό και σε κλίμα κατάνυξης και με τη συνοδεία ψαροκάικων με αναμμένα κεριά διασχίζουν τον δρόμο για να αγιαστούν και τα ύδατα. Στην Ύδρα οι βαστάζοι του Επιταφίου μπαίνουν στο νερό μέχρι τα γόνατα και ακουμπούν τα πόδια του Επιταφίου στο θαλασσινό νερό για να ευλογηθεί. Στη συνέχεια, κάνουν δέηση για να έχουν οι ναυτικοί που ταξιδεύουν ήρεμη θάλασσα και ασφαλή επιστροφή στο νησί. Στην Τήνο το κλίμα είναι εξίσου κατανυκτικό και πένθιμο. Επτά Επιτάφιοι από τη Χώρα συγκεντρώνονται στην προβλήτα. Οι κόρνες από τις βάρκες και τα καράβια

της γραμμής αντηχούν, χαιρετίζοντας έτσι τον Επιτάφιο. Ο Επιτάφιος της ενορίας του Αγίου Νικολάου μπαίνει στη θάλασσα με αναμμένους πυρσούς και έναν φλεγόμενο σταυρό.

Τα Πάθη του Ιησού στην Πάρο

Η αναβίωση ενός ξεχωριστού εθίμου, που ξεκίνησε στις αρχές του 20ού αιώνα, συνεχίζεται μέχρι και στις μέρες μας στη Μάρπησσα της Πάρου. Το έθιμο αφορά την αναπαράσταση των Παθών από τους κατοίκους του χωριού. Εμπνευστριά του ήταν μια δασκάλα του χωριού, η Βασιλεία Καφούρου-Ασωνίτη, το 1924. Αρχικά, στις παραστάσεις έπαιρναν μέρος μόνο κορίτσια. Τώρα πια, επειδή οι παραστάσεις έχουν τριπλασιαστεί, συμμετέχουν όλοι οι νέοι του χωριού και φυσικά ο Σύλλογος Γυναικών. Ακόμη κι αυτοί που δεν ζουν πια στο νησί, επιστρέφουν για να συμμετέχουν στο δρώμενο.

Οι αναπαραστάσεις είναι όσο το δυνατόν πιο πιστές. Ειδικές ενδυμασίες προετοιμάζονται όλο τον χρόνο και το κλίμα είναι βαρύ και πένθιμο, όπως αρμόζει στις ημέρες. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τον Μυστικό Δείπνο, τη Μαρία Μαγδαληνή να πλένει τα πόδια του Ιησού, την προσευχή του Ιησού στο όρος των Ελαιών, την ανάβασή του στον Γολγοθά, τη σταύρωση, την αποκαθήλωση και την ταφή.

Το κάψιμο του Ιούδα

Μπορεί ο Χριστός να δίδαξε τη συγχώρεση και την αγάπη, όμως, ο λαϊκός άνθρωπος δεν μπορεί να συγχωρήσει τον Ιούδα για την προδοσία του. Έτσι, σε πολλές περιοχές της Ελλάδας κάθε χρόνο καίνε τον Ιούδα. Στην Τέμενη Αιγίου το κάψιμο συνο-

δεύεται από δρώμενο την Κυριακή του Πάσχα. Οι κάτοικοι μαζεύονται στην πλατεία του χωριού και κάνουν τη δίκη του Ιούδα. Όταν η δίκη ολοκληρωθεί η ετυμηγορία είναι πάντα η ίδια: Ο Ιούδας πρέπει να καεί. Έτσι, ανάβουν μια μεγάλη φωτιά και καίνε το ομοίωμα του Ιούδα. Στην Άρτα η μεγάλη φωτιά που θα καεί ο Ιούδας ξεκινάει να καίει από τη Μεγάλη Πέμπτη στο προαύλιο της εκκλησίας. Το κάψιμο του Ιούδα γίνεται το Μεγάλο Σάββατο, μετά την Ανάσταση. Στη Μονεμβασιά, το ομοίωμα του Ιούδα καίγεται το μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα. Οι πιστοί, μάλιστα, τοποθετούν στο ομοίωμα εκτός από ρούχα και εκρηκτικές ύλες, κι έτσι το θέαμα είναι εντυπωσιακό. Στη Ρόδο, το έθιμο ονομάζεται Καλαφουνός. Η φωτιά ξεκινάει να καίει από το Μεγάλο Σάββατο στο κέντρο της πλατείας. Την Κυριακή του Πάσχα οι άντρες που πρόκειται να παντρευτούν βάζουν φωτιά στον Ιούδα. Την επόμενη μέρα, το προεδρείο του εθίμου δικάζει όλους τους συμμετέχοντες κι

όσοι καταδικάζονται ότι δεν τήρησαν τους κανόνες του εθίμου πληρώνουν χρηματικό πρόστιμο που χρησιμοποιείται για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Η κούνια της Λαμπρής

Ένα έθιμο που μάλλον κρατά τις ρίζες του από την αρχαία Ελλάδα αναβιώνει κάθε χρόνο τη Δευτέρα του Πάσχα σε αρκετές περιοχές της χώρας μας και είναι η κούνια της Λαμπρής. Στην Κύθνο, η κούνια στήνεται στην κεντρική πλατεία και στολίζεται με αγριολούλουδα. Στην κούνια λικνίζονται οι νέοι λέγοντας τραγούδια της Λαμπρής. Όποιο ζευγάρι καθίσει στην κούνια θεωρείται ότι δεσμεύεται να παντρευτεί. Σε αρκετά χωριά της Λέσβου στήνονται κούνιες και το λίκνισμα των νέων κρατάει μέχρι την Ανάληψη.

(Πηγή: Ιστοσελίδα: *Ellinismos Online*)

Η γιορτή της μητέρας

Πώς να πειράξω τη μητέρα
να κάμω εγώ να λυπηθεί,
που όλη νύχτα κι όλη μέρα
για το καλό μου προσπαθεί;

Πώς ν' αρνηθώ ή ν' αναβάλω
ό,τι ορίζει κι απαιτεί,
αφού στη γη δεν έχω άλλο
κανένα φίλο σαν αυτή;

Αυτή στα στήθη τα γλυκά της
με είχε βρέφος απαλό,
με κάθιζε στα γόνατά της
και μ' έμαθε να ομιλώ.

Αυτή με τρέφει και με ντύνει
όλο το χρόνο που γυρνά,
και δίπλα στη μικρή μου κλίνη,
σαν αρρωστήσω ξαγρυπνά.

Αυτή σαν πέσω και χτυπήσω
φιλά να χειάνει την πληγή.
Αυτή, τι πρέπει να αφήσω
και τι να κάμω μ' οδηγεί.

Πώς το λοιπόν τέτοια μητέρα
να κάμω εγώ να λυπηθεί,
που όλη νύχτα κι όλη μέρα
για το καλό μου προσπαθεί;

Γεώργιος Βιζυηνός

Βάσει του ν. 3966/2011, τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού/ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

